

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:

BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:

A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Junktim.

Budapest, május 2.

(V.) Megindult a nagy harc: az élet-halálharc a közgazdasági tevékenység körül. Voltáért küzdő csoport és a Széll Kálmán állambölcsésége között. Az ellenszégülés eddig lappangott. Került a nyílt összeütközést. Bujkált, szerénykedett, titkos csatornákon át nyilvánította erejét, loppal mutatta meg méregfogait. Most vége a bujkálásnak. Nyíltan, teljes őszinteséggel kell szint vallania. Az előőrsek összetűzése tegnap történt a képviselőház bizottságában. Megtörtént, de nem egész élességében. Még a szélső felfogások képviselői is úgy érezték, hogy meg kell alkudniok. S a megalkuvás e vágya adott életet a junktim gondolatának.

Junktim; — színre ártatlan formula ez. A képviselőkre az összeférhetetlenség akkor kapjon fogat, ha a főrendek a maguk részéről szintén alá vetik magukat az inkompatibilitásnak. Mért tagadnók, nekünk az eszme szimpatikus. Erkölcsi és politikai igazságtalanságot látunk abban, hogy amit jövedelemben és politikai befolyásban az erkölcsi regeneráció vágya a képviselők kezéből kiűt, az a főrendeknek hulljon az ölébe. Ugy emléksünk, az arisztokratikus körök adták ki a jelszót, hogy a politikai közéletet meg kell tisztítani a visszaélésektől. Nos, a képviselőház hozzálatott a maga megtisztításához. Hozzálatott becsületes, ideális, helylyel-közzel alig megokolható szigorral.

Most a főrendi uraké a szó. Ők kívánták a purifikálást. És amennyiben szenny volt az összeférhetetlenség, rajtuk most a sor, hogy e mocskok elől magukat elrekeszszék. Keljenek hát erkölcsi versenyre a népképvisellel. Kívánjuk, kihívjuk, látni akarjuk ezt a morális vetélkedést. A kegyelmes és méltóságos urak csak nem akarnak talán alsóbb

erkölcsi klasszishoz tartozni, mint a népképviselőt tagjai. A majorátusok büszke urai, a fideikomisszumok éles tündöklésű gazdái csak nem kívánnak a nemzet részéről enyhébb megítélést az alsóház plebejus tagjainál. Tessék a fényes címerű, tiszteletreméltó predikátumu kékvérű uraknak valahára szint vallani. Ők sürgették acélos szorgossággal az inkompatibilitást. Ők voltak szószólói a közélet erkölcsi tisztulásának, ők tűzték ki az alsóház ormára az erkölcsi regeneráció zászlaját. A nagy díszű és nagy vagyonu urak altruizmusát színről-színre kívánjuk most látni. Tessék nekik most nyilatkoznok. Őszintén, parafrázis nélkül, férfiasan. Ők mondták, hogy nem szabad gseftelni. Méltóságos főrendház, tessék levonni a konzekvenciákat. Ami a canallera illik, annak illenie kell a kékvérre is. Gseftelni vagy szabad, vagy nem szabad. Ha szabad, mért bélyegezték meg önk az alsóház tagjainak közgazdasági tevékenységét? Ha nem szabad, mi jogon kívánnak önk saját maguknak monopóliumot abból, amit a népképviselő kezéből a politikai erkölcs nevében ragadnak ki.

Tisztelt főrendek, itt a dilemma. Acélból való mind a két karja; s mind a két acélkarjával halálosan öleli át az önk hipokrizisét. A kertelésnek, a bujkálásnak, az óvatos alakoskodásnak immár vége. A közvélemény tudni akarja, hányadán van önökkel. Ha őszinte volt önöknek a közélet erkölcsi megtisztulására való törekvése, akkor önk nem tévőzhatnak, midőn arról van szó, hogy a népképviselő erkölcsi színvonalánál alacsonyabbat a maguk számára se fogadjanak el. Ha pedig komédiáztak, tessék ezt nyíltan bevallani. A közvélemény a kimélet bizonyos mértékét fogja önökkel szemben gyakorolni. A szegény latifundumosok a közönség elnézésére számíthatnak nyilván, mikor az alsóház tantième-vadászainak azt harsogják a

fülükbe: *ôte toi, que je m'y mettes*. A boldogtalan hitbizományosok, a nyomorban ténfergő majoreszkek méltán számíthatnak a közrésztvételre, mikor az ingó tőke kalandorainak a kezéből kiűt az osztalékjövödelmet s a maguk számára kívánják azt lefoglalni. Hanem ingyen ezt a jövedelmi szaporulatot nem adjuk. Azt kéri kell a törvényhozás demokratikus tényezőitől.

Máskülönben mi hódoló alattvalói vagyunk a főrendek érdemes testületének; jobbágyyszerű alázattal viszzük sorompóik elé nemzeti aspirációinkat, s félve lessük tekintetüket, jól emésztették-e s gyomruk helyes működése kellőképpen kedvez-e a magyar polgárság önértékes törekvéseinek. Most azonban — úgy érezzük — mi vagyunk felül. Alázat egy fikarcnyi sem szorult ezuttal belénk. Emelt fővel kérdezzük a méltóságos uraktól, reflektálnak-e ők a maguk számára arra, amit a közéleti erkölcs nevében a mi kezünkben kiűtöttek. Ha nem, akkor szerencsésen együtt vagyunk a méltóságos urakkal s akkor az összeférhetetlenség kiterjesztésének nincs elvi akadály. Másképpen áll a dolog, ha a főrendek maguk számára enyhébb erkölcsi meggyőződést reklamálnak, mint amelyet ők állapítottak meg a népképviselő számára. Oh, ez esetben nagyon elnézők leszünk. Tessék kimondani, hogy a népképviselő magasabb színvonalon tartozik lenni, mint az arisztokráciának törvényhozó testülete. Tessék ezt *ohaj* gyanánt kimondani és a főrendi *ohaj parancs* lesz a szolgálatkész demokráciának. Deferálunk majd önöknek, uraim. Tudomásul vesszük majd azt, hogy önk rigoristák velünk szemben, de elnézők, ha kékvérű panamistákról van a szó. Csak tessék ránk bizni az erkölcsi közélet e tünetének apréciálását.

A junktimnak pedig *elvben* barátai vagyunk, de görcsösen nem ragaszkodunk hozzá. Nekünk

TÁRCA.

A pénzeslevél.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: Georges Courteline.

SZEMÉLYEK:

La Brige és egy postatiszt.

Történik a postán.

La Brige (a rácson át): Bocsanat, csak egy pillanatra. Egyik barátom, aki száz frankommal adósom volt, megküldte ezt a pénzt. Az összeget pénzeslevélben a nevemre adta fel, de fájdalom, a belügyminisztériumba címezte, ahol csaknem mindig megtalálható vagyok. A pénzeslevélhordó azonban akkor keresett a hivatalomban, amikor még nem voltam ott...

A postatiszt: És elvitte magával a levelet a kötelessége szerint.

La Brige: Ugy van. A levél tehát visszakérült a postára.

A postatiszt: És itt van nálam.

La Brige: Ah! Ez aztán a szerenese! Hát kérem szépen. A nevem...

A postatiszt: La Brige.

La Brige (meglepetve): Csakugyan! De hogyan...

A postatiszt: On nem tudja, hogy honnan ismerem?

La Brige: Jó Isten...

A postatiszt: Hiszen annyiszor volt szerencsém ünnepnapokon Crottemouillandéknál.

La Brige (jól megnézve a postatisztet): Ter-ringettél!... Onnek igaza van! De akkor én önnök még adósa vagyok őt frankkal?

A postatiszt (mosolyogva): Meglehet.

La Brige: Sőt bizonyos! Most már egészen jól emlékszem. Akkor este esett, s én pénz nélkül mentem el hazulról. Esernyőm se volt, s így ön kölesönzött öt frankot kocsira. Bocsanat, hogy ilyen sokáig maradtam adósa.

A postatiszt: De kérem, szóra sem érdemes.

La Brige: Hiszen ön tudja, hogy esik meg az ilyesmi: Az ember összekérül valakivel, egy esős napon öt frankot kér tőle kölesön, aztán elválnak és esztendőknél mulnak...

A postatiszt: Hát persze, ez már így van.

La Brige: Ugyan, emlékeztessen csak a nevére.

A postatiszt: Rateuit.

La Brige: Igen, igen! Éppen mondani akartam. Ugy-e önnök nővére is volt.

A postatiszt: Ugy van.

La Brige: Szőke? Ugy-e?

A postatiszt: Ugy van.

La Brige: Igen, mintha csak magam előtt látnám a bájos leányt! Mennyit táncoltam vele! Bocsanom meg, hogy mindjárt meg nem ismerem. Nem voltam elkészülve arra a szerenésére, hogy látni fogom, s azonkívül kissé árnyékban is van itt. El vagyok ragadtatva, hogy ilyen jó egészségben találom. De hogy van a nővére?

A postatiszt: Kitűnően!

La Brige: Kérem, beszéljen vele rólam, s adja át üdvözlömetem.

A postatiszt: A legnagyobb örömmel.

La Brige: Tehát önnél van az én százfrankos pénzeslevelem?

A postatiszt: Itt van. (Megmutatja neki a levelet).

La Brige: (bedugja a kezét a rácson): Helyes.

A postatiszt (visszahzza a maga kezét): Bocsanat.

La Brige: Nos, mi az? Nem adja a levelet?

A postatiszt: O hogyne, csak hogy először igazolnia kell a személyazonosságát.

La Brige: Ki előtt?

A postatiszt: En előtttem.

La Brige: Ön előtt?

A postatiszt: Hát persze! (Csönd.)

La Brige (alig tud szóhoz jutni): Ah, ez igazán jó! Igazolnom kell ön előtt, hogy La Brige vagyok, amikor ön felismert már, s azt mondta, hogy olyan sokszor találkoztam velem barátainknál, Crottemouillandéknál.

A postatiszt: En mint magában ismerem csak önt, de postatiszt minőségemben sejtelnem sincs arról, hogy kicsoda ön.

La Brige: Sokat hallottam már a bürokratikus copról, de ilyet...

A postatiszt: Allami hivatalnok vagyok! A szabályzat a törvényem s azt veszedelem nélkül nem szeghetem meg. (La Brige közben akar szólni.) Kérem! A felelősségemről van szó. Képzelmek csak el, hogy nem ön a címzett és mégis önnök adom ki a levelet. Mi lenne akkor? Először is: el kellene viselnem, hogy a főnököm lefordjon, mint a bokrot. Másodszor: a magam zsebéből kellene kifizetnem a bevallott értéket, a száz frankot.

La Brige: Micsoda tücsköt-bogarát beszél ön itt össze-vissza? Az ördögbe is! La Brige vagyok-e én, vagy sem? Az ön meggyőződése szerint is az vagyok.

A postatiszt: Az igaz.

La Brige: No hát!

A postatiszt: Bizonyítsa be valami írással, vagy egyéb bizonyítékkal, hogy La Brige, s akkor én kiadom önnök azt, ami az öné.

elég, hogy a főrendek a maguk számára enyhébb erkölcsi megítélést követelnek, mint amilyenben ők részesítik a népképviselőket. A mágánások házában ezt az óhaját ezennel lejjebb szeggezzük. A magyar közvélemény most szemtől szemben láthatja a közéleti erkölcs-tannak azt a szigorú irányzatát, amelyet eddig az arisztokrácia hirdetett. Az urak most kénytelenek lesznek leleplezni a maguk hipokrizisét. Mi ezt vívmánynak tekintjük és azon leszünk, hogy ezt a vívmányt kihasználjuk. Összintén szólva, a revíziós bizottságban fölvetett junktim minket nem nagyon izgat. Ha a közvélemény nem kívánná a kiterjesztést, hiába való volna a junktim kimondása a törvény szövegében. De mivel a közvélemény az oszító igazság arcucsapását látni abban, ha a kékvérű accapareurök magukhoz rántanák a demokratikus kezektől kiűtött martalékok, ezért nem vetünk semmi súlyt a junktim alaki kimondására. Akár kimondja a törvényhozás, akár nem, az összeférhetetlenségi rigorizmus írott malaszt marad mindaddig, míg a főrendiház a saját tagjait nem veti alá ugyanolyan szigorúnak. Az eljárás természetesen nem lehet egyforma a két házban; de épp oly természetes, hogy az erkölcsi színvonal sem lehet különböző. Az 1875. I. törvénycikk lex imperfecta maradt; tökéletlen lesz az új törvény is, valamennyi morális szabványai nem jutnak egyetlen foganatra a törvényhozás mindkét házában.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután Széll Kálmán miniszterelnök elnöklése alatt mintegy két óráig tartó minisztertanács volt, melyen a kormánynek a fővárosban időző tagjai mind résztvettek.

A képviselőház ülése. A mai ülésnek érdekességét a napirenden túl kell keresni, mert a napirend, az Adria-vita, csak néhány unalmas beszédet hozott s a vita bezárásáig még ma sem vezetett. Duzdth Ferenc és Major Ferenc mondták el huszadszor ugyanazt, csak hogy más szakasz-nál és azonfelül gróf Batthyány Tivadar és Vison-tai Soma beszéltek rövidebben, aztán a vita folytatása szombatra maradt, mert holnap — az összeférhetetlenségi bizottság tanácskozása miatt nem lesz ülés. Ami az ülésnek némi érdekességet kölcsönözött, az a napirend előtt történt. Ekkor ugyanis Clay Lajos figyelmeztette az elnököt, hogy Rákay Lászlónak a Kossuth-szobor ügyében még tavaly elmondott interpellációjára a kormány még

mindig nem válaszolt. Olay kijelentette, hogy ezt a figyelmeztetést hetenkint megismétli, míg a választ meg nem kapta. A másik érdekesség az elnök bejelentése volt, hogy *Wallace Gyula kultusz-miniszter betegsége következtében ma nem jöhetett a Háza s így a Pukler-ügyben hozandó interpellációra máskor fog válaszolni.* Ez a válasz lett volna a mai napirend egyetlen érdekessége s éppen ez maradt el.

A baranyai szabadalvúpart szervezkedése. A baranyavármegyei szabadalvúpart köztisztviselőiben álló elnököktől Németh Lipót volt orsz. képviselőtől hosszabb levelet kaptunk, amelyben megoáfolja a Magyarorszá-gban megjelent és a baranyai szabadalvúpart szervezkedésére vonatkozó cikk állításait. A cikkirő téves adataival szemben hangsúlyozza, hogy a szabadalvú partgyűlést nem a vármegyházára, hanem a Vigadó nagytermébe hívta össze, a meghívók szétküldésével nem a főispán, hanem 16 előkelő szabadalvú párti polgár bízta meg és Szily Pongrácz országgyűlési képviselőt ő mint pártelnök táviratilag is meghívta a gyűlésre. Se a főispán, se senki erre a partgyűlésre pressziót, vagy befolyást nem gyakorolt és helytelen az is, hogy arra berendelték a jegyzőket és eljárárságokat és hogy bárkinek is kiáltásba helyezték volna a megjelenés költ-ségeinek megtérítését. Hiszen a mohácsi kerület 12 jegyzője közül mindössze csak ketten jelentek meg a gyűlésen, de igenis részt vett benne vagy 5–600 választópolgár, köztük sokan olyan kerületekből, ahol ma ellenzéki képviseli a kerületet. Németh Lipót a levél végén ismételt megváltást a főispánt a jogtalan beavatkozás vádjá ellenében. A baranyavármegyei szabadalvú pártot, úgy mond, mi épp azért alakítottuk meg, mert tudtuk főispánunkról, hogy náa a törvényszíntet az első jogszabály s hogy ennél fogva a választásokra illetéktelen beloyást még a kormányon levő szabadalvú part érdekében sem fog kifejteni s így elveink győzelmét csakis közös együttműködéssel biztosíthatjuk. Mi meg fogjuk tartani a törvényt, de követelni fogjuk, hogy az ellen-zék is megtartsa.

A függetlenségi pártok fuziója. A Kossuth-part és Ugron-part között, mint már annyiszor, megint tárgyalások folynak, hogy még a választások előtt egyesüljenek. Hír szerint a tárgyalások ezúttal sikerrel keesegtetnek s már odáig eljutottak, hogy a választásban való közös eljárás elvben elfogadják és holnap összeülnek értekezletre a Kossuth-part részéről Kossuth Ferenc és Justh Gyula, az Ugron-part részéről Bartha Miklós és Hollo Lajos, hogy az együttműködésre nézve a praxisban is modus vivendi találjanak és a föltételeket megállapítsák. Azt remélik, hogy a választásra való megállapodás a pártok végleges egyesülésére fog vezetni és már a holnapi összejövetelen megállapítják az egyesülés körülményeit is. Az egyesülésre való kedv meg van mind a két függetlenségi frakciónak és

a fuziót ellenzők száma csekély. Az egyik akadály az, hogy Ugron Gábor nem akar lemondani a delegációba való bemeneteléről és azt hiszik, hogy nem is lép be az egyesült pártba, viszont a Kossuth-part egy kis töredéke, mely mindig ellenzék az egyesülést, szintén az új kereten kívül marad, illetőleg még a fuzió előtt lép a pártklubból. — Egy könyvomatosságság már arról is tud, hogy a két függetlenségi párt egyesülésének ügye már holnap a végleges döntés stádiumába jut. Ekönyomatosságság szerint a Kossuth-part nem hajlandó elfogadni Ugronéknak a választásokon követendő közös eljárásra vonatkozó ajánlatát, ellenben követeli az Ugron-part feloszlátását. Az Ugron-part híri szerint a fuzió érdekében ezt a feltételt is elfogadja és kimondja feloszlátását.

Az összeférhetetlenség.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 2.

Május elején folytatta tanácskozásait az összeférhetlenségi bizottság s azt a kérdést vitatta meg, hogy az érdekeltségi összeférhetlenség kiterjesztessék-e a főrendiházra is: igen vagy nem?

A többség Széll Kálmán miniszterelnök álláspontjára helyezkedett, aki a törvényjavaslatban csak annyit tart kimondandónak, hogy a főrendiház tagjaira nézve az összeférhetlenséget külön törvény fogja szabályozni. Ezt a határozatot azonban igen érdekes vita előzte meg, melynek során a bizottságban majdnem minden tagja nyilatkozott. Indítvány is több akadt. Mig maga az előadó tisztán opportunista szempontjából, minden változtatás ellen szavalt, addig Papp Géza junktimot követelt, hogy ez a javaslat ne léphessen életbe, mig az összeférhetlenség a főrendekre nézve is szabályozva nincs. Ezt az álláspontot pártolta Gyurkovics György is. Szivák Imre s vele egy sorban Olay Lajos azt hangoztatták, hogy mig a javaslat anyagi része a főrendiházra nézve életbe nem lép, a képviselőház magára nézve csak a javaslat eljárási részét léptesse életbe. Justh Gyula azt a külön indítványt képviselte, hogy a kormány még a jelen országgyűlés folyamán terjeszsen be törvényjavaslatot a főrendek összeférhetlenségéről. Viszont Rakovszky István — amivel talán senkit se lep meg — arra az álláspontra helyezkedett, hogy az összeférhetlenségre a főrendekre nem kell kiterjeszteni. Ezt a sok álláspontot próbálta kiegyenlíteni Széll Kálmán miniszterelnök, mikor a maga részéről azt proponálta, hogy a javaslat igenis mondja ki, hogy a főrendek összeférhetlenségét külön törvény fogja szabályozni.

La Brige (az ég felé forgatva a szemét). Ez igazán borzasztó! Hát jó! (Előveszi a tárcáját). Ime, hozzám írt levelek, borítékosul.

A postatiszt: Az nem elég. Megvan a választási bárcája?

La Brige: Az nincs meg, hanem itt van a házbernyugtatónyom és a biztosítási levelem.

A postatiszt: Ez már elég.

La Brige: Hál' istennek! Ime az írásaim.

A postatiszt (átveszi): Helyes. (Hosszu szünet. Átvizsgálja alaposan az iratokat. *La Brige* oda-szorítja a fejét a rácsához, s fogát csikorgatva várakozik.)

A postatiszt: Elismerem ezeknek az iratoknak a hitelességét, de fájdalom, semmit sem bizonyítanak.

La Brige: Miért?

A postatiszt: Mert az a Jean Philippe La Brige, akire vonatkoznak, a Douai-utca negyvenegyedik száma alatt lakik, míg a pénzeslevél ugyan szintén egy Jean Philippe La Brigenek szól, csak hogy az a belügyminisztériumban lakik, a Place Beauveaun.

La Brige: Szóval a miniszter rendeztesen be nekem a minisztériumban lakást és biztosít-tasson tűzveszedem ellen, hogy valamikor megkaphassam a száz frankomat.

A postatiszt: Legyen nyugodt, a pénzeslevelet újra kézbesíteni fogják önnek.

La Brige: Mikor?

A postatiszt: Holnap reggel nyolc órakor.

La Brige: Nagyon jó. Csak hogy a hivatal tíz órakor kezdődik.

A postatiszt: Akkor délfelé újra fölkéres-sik önt.

La Brige: Csinos. Akkor meg villásreggelire megyek.

A postatiszt: Akkor fölkéresik önt este tíz órakor.

La Brige: Kitűnő! A hivatalt öt órakor be-osukják.

A postatiszt: Kedves, jó uram! Vigasztalhatatlan vagyok, de a posta a legjobb akarattal sem egyeztethető össze a kihordási időt az ön hivatalos óráival.

La Brige: Szóval?

A postatiszt: Szóval... (tanácstalanul a vállát vonogatja).

La Brige: Hát csakugyan? A levélhordó meg én életünknek a felét azzal töltjük, hogy hiábavaló kísérleteket tegyünk a találkozásra, a többi időnk alatt pedig átkozni fogjuk a sorsot, amely arra kényszerít bennünket, hogy napon-kint háromszor megszabott időben a földgömbnek különböző pontjain megjelenjünk. Ön pedig örüzi fog egy pénzösszeget, amelyre nagy szükségem van, s amelyről ön meg van győződve, csak is enyém.

A postatiszt: Kedves, jó uram!

La Brige: De hiszen ez örület!... Ha nem csalódom, a szabályzat úgy szól, hogy a címzett a levelet a levélhordótól átvetheti, mihelyt az elismervényt aláírja.

A postatiszt: Ugy van.

La Brige: Mindenféle biztosítólevelek, házbernyugtatónyomok, vagy bármiféle írás nélkül, amely az ő személyazonosságát igazolná.

A postatiszt: Ugy van.

La Brige: Csak ezt akartam tudni. Tehát csak egy frankot kell a belügyminisztérium ház-mesterének adnom, hogy amikor a levélhordó jönni fog és azt kérdezi: La Brige ur? — azt felelje: En vagyok.

A postatiszt: Ebben semmi szabályelleneset nem látok.

La Brige: És ön azt a macskakarminlást „Jean Philippe La Brige,” amit az az ember az elismervényre oda fog pingálni, egészen kifogás-talannak fogja tekinteni?

A postatiszt: Miért ne?

La Brige: De hiszen az hamisítás lesz. —

A postatiszt: Ahhoz nekem semmi közöm.

La Brige: Ugy! Eppenséggel semmi köze hozzá!... Akkor rendben vagyunk. Van szerencsém, ajánlom magamat. Tiszteltetem a kedves nővérét!

A postatiszt: Legalázatosabb szolgálja! Ami az öt frankot illeti, az pedig nem olyan sietős!

La Brige: De hol is van a fejem. (Előveszi a pénzt a zsebéből). Tessék.

A postatiszt: Nagyon szépen köszönöm!

La Brige (visszavonja a kezét): Pardon!

A postatiszt: Nos, mi az?

La Brige: Csakugyan Ratsoupe ur ön?

A postatiszt: Rateuit! Na, ugy hiszem leg-alább!

La Brige: Tudja ezt igazolni?

A postatiszt: Mit? Igazolni?

La Brige: Hogy ön csakugyan Rateuit ur!

A postatiszt: En?

La Brige: Vannak írásai?

A postatiszt: Uram!

La Brige: Nemesi levele?

A postatiszt: Ez mégis sok!

La Brige: Nekem ugy rémlik, hogy ön benn va a Góthai Almanachban?

A postatiszt: De...

La Brige: A nemesi almanachban!

A postatiszt: Nem.

La Brige: Nem? Akkor gondoskodjék arról, hogy bele kerüljön. (Visszadugja a pénzt a zsebébe.)

A postatiszt: Tréfát és velem?

La Brige: Szó sincs róla, ahhoz nem is értek. De tudja, a rend... En a társaságban egy őrülőt öt frankot kértem kölcsön és semmi okom nincs arra, hogy egy hőbortos postásnak adjam vissza. A viszontlátásra Ratsoupe ur!

A postatiszt (utána kiált): Rateuit kérem, Rateuit!...

A bizottság többsége aztán elfogadta a miniszterelnök indítványát.

Az érdekes vitáról a következő tudósítás számol be:

Az összerférhetetlenségi törvény revíziójára kiküldött képviselőházi bizottság *Fest Lajos* elnöklésével ülést tartott, melyen a kormány részéről *Széll Kálmán* miniszterelnök, *Plósz Sándor* és *Hegedűs Sándor* miniszterek voltak jelen. Elnök bemutatja a budapesti közgyűzői kamarának kérvényét a képviselői állásnak a közgyűzői részéről való összerférhetőség tétele tárgyában. A bizottság, tekintettel arra, hogy ebben a kérdésben már határozott, nem bocsátkozott a kérvény folytatán a kérdés újabb tárgyalásába.

Az elnök jelentette továbbá hogy az albizottság elkészült az eljárás rész előkészítő tárgyalásával munkálata legközelebb sokszorosítottván, ki fog a tagok között osztatni. A mai ülést tárgyal pedig kitűzte azt a kérdést, vajon kiterjesztessék-e az érdekeltségi összerférhetetlenség a főrendiházra is, igen vagy nem?

Rohonyi Gyula előadott utal arra, hogy az előkészítő tárgyalások során bőven indokolta azt az álláspontját, melyet most is fenntart. hogy az érdekeltségi összerférhetetlenség a főrendiházra is kiterjesztessék. Időközben azonban a főrendiház többsége egy szűkebb értekezleten a kiterjesztés ellen foglalt állást. Ez a körülmény óvatosságra int. Ha komolyan akarjuk, hogy a jelen törvényjavaslat még a mostani országgyűlésen törvényre legyen, nem szabad megkockáztatni azt, hogy a főrendiházra való kiterjesztés esélyt ítélt üzenetváltások vonjan maga után, amelyek magat a törvény megalkotását is megkockáztatják. Ez okból szöve a fennlörög viszonyok közt a jelen törvényjavaslatnak eddigi alakjában való ellogadása mellett nyilatkozik.

Papp Géza azt tartja, hogy amidőn ez a szigorú erkölcsi alapon álló törvényt meg akarjuk alkotni, mindkét házzal szemben egyforma mértékkel s igazságos egyenlőséggel kell mérnünk. Nem akarja azonban magát annak a gyanúsításnak kitenni, hogy a főrendiházra való kiterjesztést azért óhajtja, hogy a törvény létrejövetelét megkockáztatassék. Megelégszik aival, ha oly rendelkezés vétetik fel a javaslatba, amely biztos garanciát nyújtja annak, hogy a főrendiházra való kiterjesztéssel egyidejűleg fog a jelen törvényjavaslat életbe lépni. Ennélfogva a következő rendelkezésnek a törvényjavaslatba való felvételét hozza javaslatba:

Az összerférhetlenségi törvény csak akkor lép hatályba, ha a főrendiház sajátos állására való tekintettel megalkotandó összerférhetlenségi törvény is életbe lép.

Széll Kálmán miniszterelnök előbeocsátja, hogy általánosságban már nyilatkozott ebben a kérdésben. Nem jól emlékszik előtte szöve, midőn azt állítja, hogy a bizottság e kérdésben elvileg már határozott. Ugy tudja, hogy a bizottság még elvileg sem foglalt állást, annál kevésbé hozhatott határozatot. Elisméri, hogy elvileg talán helyes, hogy amely mértéke az összerférhetlenségnek az egyik házra alkalmaztatik, ugyanaz nyerjen a másik házban is alkalmazást. De viszont vegyük azt is figyelembe, hogy a főrendiháznak egészen más a szervezete. Jogköre sem egészen azonos a képviselőházzal: alkotmányunk szerint még a törvényalkotásnál sincs meg a teljes paritás két ház között s azt sem lehet tagadni, hogy a főrendiház votumának nincs akkora politikai súlya, mint a képviselőháznak. vagy amint közönségesen mondani szokták a főrendiház szavazata nem bukthatat kormányt. A kormány ellenőrzéséből folyó jogok gyakorlása tekintetében is egészen más a főrendiház jellege és természete. Mindezekből folyik, hogy az azonos kezelés már ezeknél az elvi különbségeknél fogva sem látszik igazoltnak. A gyakorlati szempontok is ennek elene szólnak. Ha magunkévá akaránk tenni az előttem szöve konkluzióit, ebből a törvényjavaslatból aligha lehetne törvény a jelen országgyűlés alatt. Hivatalosan nincs tudomásunk a főrendiház hangulatáról, bár szöve igyekezett azt kiismerni, azonban a dolog természetéből következik, hogy midőn a képviselőház hosszú hónapokig foglalkozik ezzel a kérdéssel, nem követelhet, hogy a főrendiház hamarosan hozzájáruljon a képviselőháznak megoldási tervezetéhez, vagy pedig külön törvényt alkotson ama rövid idő alatt, mely a jelen országgyűlésnek még rendelkezésére áll. Mivel pedig komolyan akarja a jelen törvény létrejövetelét, nem kötheti ezt oly feltételhez, mely magának a törvénynek a megalkotását húsitáná meg. *Elvileg helyesli, hogy az összerférhetlenségi kérdés a főrendiházra nézve is szabályozassék* de nem tartaná helyesnek a junktim felállítását e szabályozás és a jelen törvényjavaslat között. A törvényjavaslatban csak annyit tart kimondandónak, hogy a főrendiház tagjaira nézve az inkompatibilitást külön törvény fogja szabályozni.

Szálk Imre szerint a politikai dinamikából következik, hogy amit az egyik háztól elveszünk, azt a másik ház fogja megkapni s valószínű, hogy a közgazdasági tevékenység azon súlypontja, amelyet a képviselőháznál megszoritunk, midőn azt a törvényhozási tevékenységtől elválasztjuk, át fog menni a fő-

rendiházra. Evvel pedig együtt fog járni a politikai befolyásnak az átmenetele is. Komolyan óhajtja szöve is az inkompatibilitás szigorú revidálását, de a képviselőház jogait szigorúan megnyirbálni s a főrendiházét érintetlenül hagyni: a parlamenti egyensúly teljes megromlását jelentené, ez pedig sokkal nagyobb veszély lenne mintha a revíziót függőben tartanák mindaddig, míg a kormány komoly garanciát szerez arra nézve, hogy a főrendiházra nézve is ugyanily elvek alapján összerférhetlenségi törvény lesz alkotható. A kormány ma ily garanciákat nem tud nyújtani ami szintén egyik bizonyítéka annak, hogy a főrendiház máris tulerős s a képviselőház már most is túlságosan gyöngye. Az ellen, hogy külön törvény alkotassék, szöve most nem lehet kifogása. de a két törvény életbe léptének együttes és egyidejűleg kellene történnie. Mindaddig, míg erre nézve komoly garanciák nem nyújthatók, szöve most nem lenne hajlandó a jelen törvényjavaslatot megszavazni. Hogy azonban maga se legyen kitéve annak a gyanúsításnak, mintha nem akarna komolyan a szigorú revíziót, felveti azt az eszmét vajon addig is, míg a szigorú revízió mindkét házra nézve megtörténhetik, nem találnak-e indokoknak kimondani hogy a képviselőház az eljárás tekintetében a reformot már most életbe lépteti. Föladvá, kockáztatva ezzel semmi sem lenne, de nem igtatnók törvénybe a képviselőház deklaszifikálását s nem adnánk újabb privilegiumokat a képviselőháznak. A törvényjavaslatba a következő rendelkezés felvételét javasolja:

Addig is, míg az új összerférhetlenségi törvényjavaslat anyagi része a főrendiházra is életbe lép, az eljárási részét a javaslatnak a képviselőház magára nézve életbe lépteti.

Széll Kálmán miniszterelnök néhány további megjegyzésre éri magát indítatva a Szálk felszólalása által. Abban, ha a képviselőház magára nézve összerférhetlenségi törvényt alkot s az most nem terjesztetik ki a főrendiházra, nem látja a képviselőház deklaszifikálását s a főrendiház sulyának az emelését. Eppen ellenkezőleg áll a dolog. 1875-ben is éppen ezért történt a képviselőház összerférhetlenség szabályozása, hogy emeljük a Ház tekintélyét s most is. Ha a képviselőház függetlensége ily pregnáns módon fokoztatik, az nem gyöngíteni, hanem növelni fogja a Ház sulyát. 1875. óta soha senkinek nem jutott eszébe, hogy az akkori törvényben a képviselőház deklaszifikálva volt. S most is, midőn — még szöve — a kormányralépése előtt — a jelen bizottság kiküldésével elvben elhatározták a revíziót, nem azért tették ezt, hogy a Ház sulyát gyöngítsék, hanem ellenkezőleg azért, hogy a Ház tekintélyét és sulyát növeljék. Szöve programjába vette fel a revíziót azon morális jognál fogva, melyet a Ház reá helyezett ennek a bizottságnak a kiküldésével. Ha akarja, hogy ez a program megvalósuljon, oly módon kell azt akarnia, amely célhoz vezet és biztosítja a sikert. Ellenben, ha ezt oly feltételhez köti, amely időbelileg lehetetlenné teszi a törvény létrejövetelét, vagy legalább az alkalmazását, ezzel magát a célt veszélyeztetik s igen könnyen azt a gyanut kelthetik, hogy a bizottságnak egész munkája nem volt komoly.

Gyurkovics György azt tartja, hogy ha a bizottság azon az állásponton maradt volna, amelynél kiküldetett, hogy csak az 1875-iki törvény revidálásassék s csak a végrehajtás szigorításassék, úgy senkinek eszébe sem jutott volna a főrendiházra való kiterjesztés. De a bizottság eltért ettől a helyes állásponttól, új fogalmakat s új összerférhetlenségi eseteket kodifikált a törvényjavaslatban. Ily körülmények közt lehetetlen elzárkózni az elől, hogy az érdekeltségi összerférhetlenség a főrendiházra is kiterjesztessék. Másként szükségesszerűleg bekövetkezik az, hogy a képviselőház kizsorítottván a közgazdasági tevékenységből, az általuk üresen hagyott helyeket a főrendek fogják elfoglalni. Szöve nézete szerint fél év elegendő lenne arra, hogy a főrendiház számára összerférhetlenségi törvényt alkotassék. Ezért a néhány hónapért nem volna helyes inkább rossz törvényt csinálni inkább a ház tekintélyét esorbitálni. Szöve még azt is inkább reszkirozná, hogy várjunk akár egy egész törvényhozási ciklust, amíg bevonhatjuk a főrendiházat is, addig pedig szigorítsuk az eddigi törvény végrehajtását. Mindezeknél fogva csatlakozik a Papp Géza módosításához.

Olay Lajos azt tartja, hogy semmiféle kifogás nem tehető az ellen, ha az érdekeltségi összerférhetlenség a főrendekre is kiterjesztetik. Komolyan akarta szöve, hogy a javaslatból törvény legyen s csakis ezért egyezett bele a dohányszerelmére és szesztermelésre vonatkozó kivételes intézkedésbe. Hiba volt, hogy már 1876-ben is nem terjesztették ki az összerférhetlenséget a főrendekre is. Ma azonban még sokkal veszélyesebb lenne ennek a mellőzése. Ha komolyan akarjuk, hogy a törvényhozás, melynek a főrendiház is kiegészítő része, független legyen, nem ehetjük el ezt a nagy elvet. Inkább kész szöve a Szálk indítványához csatlakozni s beérni ezáltal csakis az eljárás szabályozásával, de úgy, hogy ez a szabályozás komoly legyen, hogy az ítékezés a Kuriára, vagy a Kuria közreműködésével alkotandó vegyes bíróságra ruháztassék. Ha egyébként a kormány igazán megteszi kötelességét, nemcsak a képviselőkkel, hanem a nagy urakkal szemben is, akkor a főrendiházra való kiterjesztésen nem is fog meghusulni a törvény létrejövetele. A maga részéről a következő indítvány ellogadását ajánlja:

Az inkompatibilitási törvényjavaslat az érdekinkompatibilitásnak a főrendiházra való kiterjesztése mellett terjesztendő be a képviselőháznak;

addig is, míg a javaslatból törvény lesz, az alaki részre vonatkozó javaslat külön terjesztendő be.

Rakovsky István abban a ritka helyzetben van, hogy a kormánypárti többséggel rendelkező bizottságban a miniszterelnök álláspontját teszi magáévá. Szöve azonban ezt nem a Ház sajátos belügyének, hanem főfontosságú országos ügynek tekinti. Financialis természetű törvények sorsa a képviselőházban dől el, a főrendek ily törvényjavaslatot soha meg nem változtattak. Ebből következik, hogy még ha az történne is, hogy főrendek foglalják el a képviselők által odahagyott helyeket, még akkor sem származnék ebből baj. Ha csak a képviselőházra terjesztetik ki a törvény, ez egyáltalán nem diffamáló. Igen is diffamálása ez a visszaéléseknek s ezt szöve akarja is. Az inkompatibilitás ma sem terjed ki a főrendekre, egyáltalán nem lehet tehát azt mondani, hogy újabb privilegium adatik a főrendeknek, ha az új törvény sem terjesztetik ki rájuk. Szöve mindezeknél fogva nem kívánja a jelen törvénynek a főrendekre való kiterjesztését.

Justh Gyula az előtte szöve egyikének álláspontjával sem ért teljesen egyet. Nézete szerint az érdekinkompatibilitás feltételül ki lenne terjesztendő a főrendiházra, azonban nem ebben a javaslatban, hanem a főrendiház szervezetről szöve törvény megjelölő módosításával. A jelen javaslatban ki lenne mondandó, hogy a főrendiházi inkompatibilitást külön törvény szabályozza, de itt nem állhatunk meg, más-
különben évtizedek fogunk eltelti nélkül, hogy ez az elvi megállapodás effektuáltatnék. Szöve utasítást kívánja a kormányt, hogy a főrendek érdekeltségi összerférhetlenségéről még a jelen országgyűlésen terjeszsen elő törvényjavaslatot. Ezek alapján a következő javaslatot terjeszti elő:

Utasítja a képviselőház a kormányt, hogy az érdekinkompatibilitásnak a főrendiházra való kiterjesztése iránt még a jelen országgyűlés folyamata alatt terjeszsen be javaslatot.

Korniss Ferenc azt óhajtja, hogy az új választásokból megitsztult képviselőház jójón össze, s ez okból hozzájárul a miniszterelnök indítványához, nem ellenzi azonban a Justh Gyula határozati javaslatát sem.

Széll Kálmán miniszterelnök kifejti azokat az indokokat, melyeknél fogva nem járulhat a Justh határozati javaslatához. Ennek a kérdésnek a folyamatbátételét az egész ügy veszélyeztetése nélkül nem tartja lehetségesnek. Még ha legalább egy pár év lenne hátra a mostani országgyűlés életéből, akkor még talán bele lehetne menni, 'de ha megfontoljuk, mi minden végzendő még szükségképpen el az országgyűlésnek még hátralevő rövid ideje alatt, matematikai bizonyossággal ki lehet számítani, hogy ily javaslat ezen az országgyűlésen nem emelkedhetne törvény erejére. Vajon helyes lenne-e átvenni ezt a terhes örökséget a jövő országgyűlésre? Szíveleljék ezt is meg s ennek a teljes tudatában határozzanak.

Papp Géza és **Szálk Imre** választottak ezután az indítványai ellen tett észrevételekre.

A bizottság többsége mellőzte azt az indítványt, hogy a jelen törvényjavaslatban az érdekeltségi összerférhetlenség a főrendiházra is kiterjesztessék. Hozzájárul továbbá a miniszterelnök azon indítványához, hogy e törvényjavaslatban kimondassék, hogy a főrendiházra vonatkozó összerférhetlenséget külön törvény fogja szabályozni. Végül mellőzte a bizottság többsége a Papp és Szálk által benyújtott módosításokat és Justh Gyula határozati javaslatát.

Elhatározta továbbá a bizottság az albizottság ide vonatkozó indítványának elfogadásával, hogy az eljárás szabályoknak a bírói jogsegélyre, a tanúzási kötelezettségre, az esküre és a bélyeg- és illetékmentességre vonatkozó rendelkezése magába a törvénybe, a többi eljárási szabályok pedig a házszabályokba vételessen fel.

Az eljárási szabályokra vonatkozó albizottsági tervezet tárgyalása a pénteken délelőtt 10 órakor tartandó legközelebbi ülésre tűzött ki.

Ezzel az ülés véget ért.

Bécs, május 2.

A főrendiházi inkompatibilitásra vonatkozólag írják a Pol. Cor-nak Budapestről:

Az inkompatibilitás kérdésében eltérők lehetnek a vélemények és joga-ult az vélemény is, hogy ennek a kérdésnek tulzott jelentőséget tulajdonítottak. Minden esetre tény az, hogy azoknak a képviselőknek a száma, akik érdekeiknél és keresetforrásaiknál fogva bármely irányban függő viszonyban vannak, annyira minimális, hogy a képviselőház szavazására aligha gyakoroltak valaha döntő befolyást. De másrészt bizonyos, hogy ennek az állapotnak a visszahatása érezhetővé válik az országgyűlésen általában, hogy a kérdés mai stádiumában a gyanakvás szelleme sokkal nagyobb mértékben lett urrá a Házon, semmint a javaslatok higgadt tárgyalása érdekében kívánatos. A közvéleményt is annyira preokkupálta az összerférhetlenségi vita és a közönség szélesebb rétegeiben annyira tért hódított az vélemény, hogy a képviselőház mai állapotában okvetlenül reformra szorul, hogy a javaslat elvetése súlyos hiba volna, ha még olyan ho-

lyes és liberális okokból történnek is. A bizottságban bizonyára sok helyes argumentumot hoztak fel az inkompatibilitási törvénynek a förendháza való kiterjesztésére nézve. De aligha tartozik a jó argumentumok közé az a feltevés, hogy a kérdésnek ez a szabályozása, amely egyelőre csak a képviselőháza szorítkozik, a Ház tekintélyét és súlyát csökkenti fogja. Talán csökkenteni fogja egyes tagok illetékét és antiparlamentáris befolyását, de a képviselőház egészének autoritását tagadhatatlanul növelni fogja. Epp oly bizonyos az is, hogy bármily nagy társadalmi tekintélyük van is a förendháza egyes tagjainak, a Ház egészének politikai és erkölcsi tekintélyét súlyos csapás érte, ha kivonná magát az inkompatibilitásnak a törvényben követelt szabályozása alól. Egyébiránt igazságtalanság volna előre is föltenni, hogy a förendház semmibe venné a közvéleményt, amely már az inkompatibilitás szabályozásának szüksége mellett foglalt állást. Sok argumentum szól a junktim ellen és ezek között legnyomósabb az, amelyet Széll Kálmán miniszterelnök felhozott; ha a javaslat nem válik törvénytynyé, könnyen az a gyanu támadhat, hogy a bizottság munkálatai nem vehetők komolyan, már pedig az országgyűlés tekintélyének csorbulása annak következtében, hogy a parlament komolyságához gyanu férközhetik, egy pártnak sem lehet közömbös.

KÜLFÖLD.

A porosz válság. A porosz kormány esatornajavaslat, mely az agrárius ellenzék legkonokabb ellenállását hívta ki a kormány s azzal együtt a császár ellen, komoly válságot értelt meg. Alig hogy Vilmos császár visszaérkezett Berlinbe, koronatanácsot hívott egybe, amelyet tegnap tartottak meg s amely a porosz képviselőház feloszlásának kérdésével foglalkozott. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a képviselőház újra el fogja utasítani a csatortajavaslatot, s mivel a kormány ilyen újabb eshetőségnek nem akarja magát kitenni, megkísérli az agrárius ellenzéknek új választások útján való megtörését. A kormánynak az agráriusokkal való ilyen szembeszállása annál elkerülhetetlenebb, mivel az utóbbi napokban a centrum is az agráriusok mellé szegődött, s így teljes lehetetlenség, a kormány és a császár akaratának ezzel az országgyűléssel való keresztülvitele. Hogy ezzel a parlamenti válsággal egyidejűleg kormányválságot is emlegetnek, az csak természetes, jóllehet épp a feloszlítás szándéka a kormány állásának megingatatlanságát mutat rá. A válság híreket ellenzéki részről terjesztik s nemcsak Miguel, Thiele, Hammerstein és Bregfeld minisztereket vonják bele, hanem magát Bülow kancellárt, kinek utódjául már ki is jelöltek Marshall konstantinápolyi nagykövetet, Caprivi egykori államtitkárt. A Kleines Journal legalább öt valja a jövő emberének, de udvari körökben, mint egy berlini táviratunk erősíti, mindenképp lehetetlennek tartják Marshallnak vezérőllásba való visszahelyezését. Ma, mint egy másik táviratunk jelenti, Bülow elnöklése alatt a porosz miniszterek bizalmas értekezletet tartottak s holnapra közös ülésre hívták össze az országgyűlés két házát. A válság tehát a legakutabb stádiumba lépett s a választások azt lesznek hivatva eldönteni, hogy ki az erősebb Poroszországban: a kormány-e, vagy a konzervatív-agrárius ellenzék.

Orosz-szerb szövetség. A Times olyan szenzációs és hihetetlen hírt hoz mai számában, hogy el se hinnők, ha kevésbé komoly lap becsátotta volna világgá. Azt jelentik a city-lapnak Pétervárról, hogy Oroszország és Szerbia katonai konvenciót kötött. Természetesen Ausztria-Magyarország ellen.

A Times híre szerint ez a szerződés nemcsak arról szól, hogy a szerb hadsereg köteles bizonyos esetekben az orosz hadsereggel együtt operálni, hanem Szerbia részére nagy kedvezményeket is helyez kilátásba. E szerint Szerbia arra kötelezi magát, hogy ordre de batailleját az orosz ordre de bataillejával egyértelműen fogja megállapítani. Oroszország fönttartja magának azt a jogot, hogy döntő befolyást gyakorol a szerb csapatok elhelyezésére és rendeltetésére Eszak-Szerbiában, ahol a Duna és a Száva a hadműveletek alapja. Mihelyt Oroszország

mozgósítani kezd, Szerbia is bizonyos körülmények között azonnal mozgósítani tartozik és az orosz főparancsnok felszólítására azonnal háborúba menni köteles. E célok elérése végett Oroszország Szerbiát pénzzel támogatja. Másrészt Oroszország biztosítja a szerb királyság függetlenségét, Törökország európai területeinek felosztása esetében Szerbia meg fogja kapni a novi-bazári szandzsáknak és Macedóniának egy részét.

A Times ehhez a hírhez a következőket jegyzi meg: Egészen világos, hogy melyik hatalom ellen irányul ez a terv. Ez a szerződés elég érthetően megmagyarázza, hogy milyen indulattal viseltetik Oroszország Ausztria-Magyarország iránt. Ausztria és Magyarország ebből megdudhatják, ha ugyan már előbb nem tudták, hogy Oroszország barátságban nem bízhatnak és hogy az annyszor hirdetett entente már nem fog sokáig fennállani.

Ha ez a szerződés csakugyan létrejött, úgy Oroszország megszegte azt a konvenciót, amelyet a Balkán-államokra vonatkozólag monarchiáinkkal kötött. Hogy így történt-e, arról bizonyára nemsokára nyilatkozat esik vagy Budapestben, vagy Bécsben, vagy Pétervárott.

Slindra.

— Veszekedés az osztrák képviselőházban. —

Budapest, május 2.

Slindra szlovénül salakot jelent. Tegnap pedig az osztrák Reichsrathban egyéb értelme is volt. Jóformán ez idegen szó körül forgott az egész vita és a bőségesen belészótt veszekedés. A slindra historikuma a következő: A képviselőház utolsóelőtti ülésében Stein Franko német nemzeti képviselő a konzervatív szlovén párt vezetőjét Schusterschicet ezzel a szóval illette: Slindra! Schusterschic ugyanis egy konzervatív gazdasági egyesületet alakított, amely az 6 indítványára a trágyának egy fajtáját, amelyet szlovén nyelven slindrának (salaknak) hívnak, olcsóbban bocsátotta áruba, mint a konkurrens liberális gazdasági egyesület. Stein a slindra szó után még a következőket jegyezte meg:

Önnel egyáltalában nem érintkezem, mert önt már gazembernek is nevezték és én semmit sem tettem ellene. Semmi okom sincs tehát arra, hogy önnel a slindra szó értelmét megmagyarázzam. Ti valmennyien be vagytok moeskitva Thomas-salakokkal (ez is a trágyának egy neme.)

E trágya-hangulatban pergett le az az ülés. Az eredménye az lett, hogy az egész slindra-ügyet áttették a rosszaló-bizottsághoz. Ennek a jelentése vette tegnap igénybe az osztrák honatyák figyelmét, még pedig oly mértékben, hogy a régi gorombáskodásból újabb gorombáskodások származtak. Az ülésről a következőket jelentik:

Bécs, május 2.

A tegnapi ülésen Kramar, a rosszaló-bizottság elnöke rövid bevezetés után a gyorsírói jegyzőkönyv nyomán előadja a slindra-estet.

Kramar hosszabb beszédben foglalkozik az előfordultgyalázkodásokkal. A Thomas-salak-ügyre áttérve azt mondja a szónok, hogy Schusterschic képviselő személyes becslését nem sértették meg, de ki kell mondan, hogy azok az eszközök, amelyeket Schusterschic a szövetségetek és a mezőgazdák társulata között folyó harcban használt, nem korrekte eszközök. (Mozgás) A szónok kijelenti, hogy a rosszaló-bizottság ebben az ügyben nem ért egyet Schusterschic eljárásával és ez okból nem indítványozza Stein eljárásának rosszalását. (Halljuk! Halljuk! Nyugtalanlás) ellenben rosszalja a slindra szó használatát. Végül sajnálattal konstatálja, hogy ilyen hang honosodott meg a házban.

Dyk azt mondja, hogy minden igazságosan és méltányosan gondolkodó embernek a legbatározottabban el kell ítélnie a Házban elhangzott piszkolódásokat. Azt indítványozza, hogy a Ház e szavakért fejezze ki rosszalását Steinnek.

Schusterschic részletesen ismerteti azokat a körülményeket, amelyek az ellene való vádaskodásra vezettek. Azután kritizálja a rosszaló-bizottság eljárását.

Schalk azt mondja, hogy a Slindra szó, amelyet Stein Schusterschicnek odakiáltott, sem nem szidalom, sem sértést nem foglal magában.

A vita folyamán Schusterschic is felszólt és heves jelenetek folytak le:

Derschata: Hagyjuk itt, hadd beszéljen az üres falaknak!

Kaspar: Akiben csak egy csepp tisztesség van, nem fogja meghallgatni!

Schusterschic: Az olyan uraknak, mint önök, egy csepp okuk sincs érzékenykedni.

Stein Franko: Ha még egyszer megtámad bennünket, pofon fogom önt átni!

Tavcar (liberális szlovén): Az ön pártja szégyelheti magát, hogy az elnöke.

Schalk: Midőn Peska képviselő önt pofon ütötte, mert viselkedése a legnagyobb mértékben szemérmellen volt, akkor ön nem indítványozta a rosszalást és midőn Berg képviselő önt a Ház titkos ülésében gazembernek nevezte, akkor sem tartotta szükségesnek a rosszalást indítványozni. Csak az ártatlan slindra szó birta önt arra, hogy az illető képviselőt felelősségre vonja. Abban a pörben, amelyet Schusterschic ebben az ügyben folytatott, azt mondta védője, hogyha liberális ellenfelet nem ítélik el, úgy Schusterschicnek agyon kell magát lőnie. Ellenfelet fölmentették és Schusterschic még sem lötte magát agyon. Nézze ezt az urat hamis pátozával, fenyegető mély hangjával, hamis taglejtésével, amint odanyúl a kezével, ahol becsület embereinek a szívük szokott lenni. (Nagy mozgás) Visszaél a vallással, lealacsonyítja politikai üzletét. A becsület csak egyféle lehet és az az ember, aki mint egy klerikális egyesület elnöke gazember, az a magánéletben is gazember.

A képviselőház ezután két esetben 182 szavazattal 33 ellen, egy esetben pedig 118 szavazattal 3 ellen azt határozta el, hogy nem fejezi ki Stein Frankóval szemben rosszalását.

Lueger pártja Schusterschicért szavazott.

Wolf (belekiált a terembe): Jegyezzük meg magunknak, hogy Bécs polgármestere egy Schusterschicnek fogja pártját!

Gessmann: Gondoljon inkább a kazettára!

Hannich: Lueger-Mars helyett majd azt fogjuk mondani: Mars Lueger!

Lueger: Veletek még akármikor kiállok!

HIREK.

Levegőt!

Főnök (a bankhivatalnokokhoz): Hölgyeim és uraim, nyissanak ki minden ablakot, hadd jöjjön be a friss levegő, az idén úgy se kapnak szabadságot!

Ez a kis betűs néhány sor ugynevezett élc, jó magyarán vice, s különben rendes rovattja van a lap más helyén. Hogy ilyen nagy tisztesség érte s ide került, az onnan van, mert rettenetesen jó. Világít. Van vice, amely egész korszakokra jellemző. Aki csinálja, nem is sejtí a legtöbbszór, hogy milyen nagyot mivel vele. Csak kimondja, s utólagosan sül ki a mély értelme, amitől egész életére, vagy azon túlra is híres ember lesz belőle. Némely ember sok viccet csinál, mindig azon töri a fejét s mint mondani szokás, az apját is eladja egy jó viccért. S ez tekintélyt is hoz a konyhára. A viccet jobbra az csinálja, aki felül van, de kipattan az elnyomott, a szorongatott teremtményből is s akkor születik meg az akasztófa-humor.

Abban a viceben odafönn sok van ebből a humorból, de úgy is hangzik, mintha egy vicees főbevaló az egész hivatalnoki karát eladta volna érte. Talán egy termes gyáros volt, aki valami forró juniusi napon lesietett éppen a fénysugarakban szikrázó ekvipázshoz, hogy kihajtasson a hegyi villájába, s elmenőben még elcsúszta a tréfáját az emberei felé, hadd üdüljenek rajta egy kicsit. Vagy tán a mellett nem is olyan rossz ember, s ha kedélyeskedik is, de a szabadságot, a becsületet jó nyári szabadságot azért kiadja az 6 hivatalnokainak.

Mindegy, ez a vice jó, s ha kipattan, közérzés esiholta ki, s kort fest. Arról beszél, hogy a vakáció nem sima, magától értetődő ügy. Hanem nehézkes, kellemetlen dolog. Nem az a vakáció, amit csak úgy vesz ki magának valaki, mint ahogy a kasszájából egy pár százast, vagy ezrest a sok közül, ami mind az övé, ellenben az, amit adni kell másnak. A függő, az alárendelt embernek. Ez a vakáció még ott is bajoskodás, ahol törvénnyel, szabálylyal van már szervezve, hát még ahol rendszer nélkül, kegyből adódik ki. Amikor küszöbön a meleg évszak, s szóba kerül, már ez maga is idegeskedés. Hát még mikor elkerülhetlenné lesz a döntés, s jön a beosztás, az eligazítás, az összeegyeztetés, az ilyen érdek, amolyan érdek. Ennek ez a hónap szükséges,

amannak a másik elkerülhetetlen életkérdés, s akárhogy intéződik el mindez, a hivatal a vakáció hónapokra mégis csak üres lesz, s a munkát felszemélyeztetel kizsiritani, — ah ez keserves, és legjobb volna, ha soha ezt az intézményt ki nem találták volna! Annyi bizonyos, hogy sok gályarabságot kívántak már annak a banditának, akinek az alkalmazott emberiség vakációja először az eszébe jutott.

Pedig nagy ember volt. Mert ami gyönyörűség a szerelmi boldogságon kívül ezen a földön van, azt főként a vakáció hozza meg. Az édes, minden esztendei pihenés, a világot megnyitó függetlenség, a felülmúlhatatlanul kíváncsiság szabadság. Ha csak egy hónapra, ha csak néhány hétre is. Amiért érdemes elviselni előre a dupla terhet, amit a vállakra raknak, s huzni utána is az ígát, ha már másképp nem juthatni hozzá. Ami az emberi méltóságot jelenti a legkínosabb járom alatt nyűgő főregnek is, s amit ha a gazda megvon a cselédjétől, a legrosszabb politikát műveli. Árt magának, s ápolja a rabszolgaságnak titkos csiráját, ami nem lehet hasznos ennek a világnak.

Tengernyi rossz viccet is meg lehetne bocsátani, ha mind ezt a csirát rágná, pusztítaná.

Omár.

Budapest, május 2.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Április 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** A görög király május 11-én Korfuból Abbaziába utazik, hogy meglátogassa a román királyt. — *Mátyás József*, a VI. kerület előjárója súlyos betegségéből felgyógyult és hivatalos működését ma megkezdte.

— **A király zászlója.** A honvédségi Ludovika Akadémia növendékeinek ajándékozott magyar zászlót, amely a király ajándéka, május 8-án, szerdán délelőtt nagy ünnepségek között leplezik le. Az ünnepségen jelen lesz a felsége a király is, akinek fogadására nagy előkészületeket tesznek s már csinálják a hatalmas díszkaput, mely az intézet főbejáratánál emelkedik. Ezerkétszáz meghívott bocsátottak ki. A zászlószentelés után déli 2 órakor lakoma lesz, amelyre a rendezőség meghívta a királyt is. A király azonban nem lesz jelen az ebéden, hanem *József* főherceg által képviselteti magát.

— **Báró Fejérváry Géza** — Budapest díszpolgára. A fővárosi bizottság több tagja a május 15-ikén tartandó közgyűlésen azt indítványozza, hogy a főváros báró Fejérváry Géza honvédelmi minisztert, 50 éves katonai jubileuma alkalmából Budapest díszpolgárának válasza meg. Az indítványt minden kerületben lelkesedéssel fogadták, tehát a közgyűlés valószínűleg egyhangulag fogadja el.

— **Ebéd a nuncius tiszteletére.** *Császka* György kalocsai érsek a nuncius tiszteletére ebédet adott, amelyre hivatalosak voltak: *Schlauch* Lőrinc, *Samassa* József, báró *Hornig* Károly, *Dessewitz* Sándor, *Bubics* Zsigmond főpapok, gróf *Szapáry* Gyula, gróf *Csekonics* Endre, gróf *Wenckheim* Frigyes, *Várossy* Gyula, *Kohl* Medárd, *Nemes* Antal, *Zundl* Péter, *Wittenberg* Antal, *Falk* Miksa, *Rudnay* Béla főkapitány, *Günther* Antal, *Gombár* Tivadar és *Szentmiklóssy* egyetemi tanár.

— **Fenséges adakozók.** *József* főherceg és *Klotild* főhercegnő élénk érdeklődéssel kísérik az Erzsébet-szanatórium létesítését. *József* főherceg a Szanatórium-Egyesületnek tizezer koronát küldött az Erzsébet-szanatórium egy ágy-alapítványa részére. *Klotild* főhercegnő pedig a szanatórium alapítólevélének emlékére hat budakeszi leánynak arany keresztet adományozott. A kereszteteket holnap adják át ünnepiesen a leányoknak Budakesz közszékházában. Az ünnepség után a vendégek *Czigler* Győző tanár vezetése alatt meglátogatják a szanatóriumot.

— **Egy alispán jubileuma.** *Kolozsváry* József, Veszprém vármegye alispánja ma ünnepelte törvényhatósági szolgálatának huszonöt éves jubileumát. Ez alkalomból a megyei tisztikar lelkes ovációkat rendezett az alispánnak, akit *Koller* Sándor vármegyei főjegyző üdvözölt s a tisztviselők nevében pompás emlékbüszket nyújtott át. Az ünnepélyen jelen volt dr. *Fenyessy* Ferenc főispán is. Veszprém r. t. város is értékes ajándéktárggyal kedveskedett az alispánnak. A vármegyeiek tisztelgése után Veszprém város képviselőtestületének küldöttségét vezette *Szegelethy* György

polgármester az alispán elé, majd az állami hivatalok és iskolák főnökei üdvözölték. Déliben banket volt a Korona-vendéglő nagytérképén.

— **Ebéd a miniszterelnöknél.** *Széll* Kálmán miniszterelnök tegnap este hét órakor ebédet adott, amelyre hivatalosak voltak: herceg *Liechtenstein*, első főudvarmester, *Taliani* apostoli nuncius, gróf *Nigra* olasz nagykövet, gróf *Kapnist* orosz nagykövet, gróf *Goluchowski* külügyminiszter, herceg *Lobkowitz* tábor-szernagy, *Ghika* román követ, *Claparède* svájci követ, gróf *Ahlefeldt* dán követ, gróf *Rea* szász követ, *Makino* japán követ, gróf *Széchenyi* Gyula ő felsége személye körüli miniszter, gróf *Szapáry* Gyula tárnokmester, gróf *Khuen-Héderváry* Károly horvát bán, *Szilágyi* Dezső, gróf *Apponyi* Lajos udvarnag, *Lukács* László, dr. *Wlassics* Gyula, *Darányi* Ignác miniszterek, *Andrássy* Gyula országgyűlési képviselő, báró *Romberg* német nagykövetségi tanácsos, gróf *Apponyi* Albert országgyűlési képviselő, gróf *Szapáry* Pál. — Ma este a miniszterelnöknél ismét közéletünknek több kitünősége volt ebéden. Hivatalosak voltak: dr. *Schlauch* Lőrinc bírnok, *Machmud Nedim* bey török nagykövet, *Reverseau* örgróf francia nagykövet, *Agüera* J. G., spanyol nagykövet, báró *Borchgrave* belga követ, gróf *Levenhaupt* svéd-norvég követ, gróf *Hardegg* málta követ, *Manos* Grégorie görög követ, *Cormick* Róbert amerikai követ, dr. *Samassa* József érsek, *Tisza* Kálmán v. b. t. t. országgyűlési képviselő, gróf *Csáky* Albin, a főrendiház elnöke, *Wekerle* Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke, gróf *Andrássy* Tivadar, *Berzeviczy* Albert, *Perczel* Dezső, a képviselőház elnöke, gróf *Wenckheim* Frigyes, gróf *Szécsen* Miklós, külügyminiszteri első osztályfőnök, titkos tanácsosok, *Cseh* Ervin, dr. *Plósz* Sándor és dr. *Hegedűs* Sándor miniszterek, *Sirmagieff*, bolgár diplomáciai ügynök, dr. *Falk* Miksa országgyűlési képviselő, *Horánszky* Nándor országgyűlési képviselő.

— **A Heine-szobor alkotójának.** A korfui Achilleus hatalmas parkjában állott a Dalok könyve halhatatlan dalosának a szobra. Sokszor elmerengett a mi jóságos királynénk a szobron, amely kedvére költőjének szerelmesen szép dalait szöszlaltatta meg a felséges asszony lelkeiben... A király egy drágaköves mellűt küldött Berlinbe *Herter*nek, a szobor alkotójának. Az emlékezésnek ez a meghatározó momentum a arról a sebről szól, amelynek még mindig fáj a sájsága...

— **De Wet Budapestben.** Érdekes vendégei lesznek pár nap múlva fővárosunknak. A budapesti boer-bizottság meghívására ideérkeznek az ifjabb *De Wet* és *Jooste* boer-parancsnokok báró *Reibnitz* kíséretében, aki elnöke a nemzetközi boer ligának. A budapesti boer-bizottság, amelynek *Hentaller* Lajos orsz. képviselő az elnöke, a vendégek itt időzése alkalmából május 13-án közgyűlést rendez, amelyen *De Wet* felolvasást tart. E gyűlés alkalmából adománynyokat gyűjtenek a harcoló boerok özvegyei és árvái javára. A rendezőbizottság fölkerli azokat, akik magyarul és holland nyelven beszélnek, hogy a Kálmán-utca 15. szám alatt levő irodában jelentkezzenek.

— **Kitüntetések detektívek.** *Császár* Károly és *Gárdonyi* Viktor detektívek a párisi kiállítás magyar osztályánál teljesített közbiztossági szolgálatuk elismerésül koronás ezüst érdemkeresztet kaptak a királytól. Ugyanilyen kitüntetések kaptak *Primusz* Gábor és *Kácsó* István detektívek is a közbiztossági szolgálat terén szerzett érdemeik elismerésül.

— **Az új főispán.** *Ipoly*szágról táviratozzák, hogy *Lits* Gyulát, Hontvármegye új főispánját tegnap este 7 órakor érkezett meg *Ipoly*ságra és nagy ovációkkal fogadták. A megyei székházig banderium kísért és tiszteletére este az ipclysági műkedvelők hangversenyt rendeztek. Ma 9 órakor ünnepi istentisztelet volt s aztán díszközgyűlés. A főispán hosszabb beszédben kifejtette, hogy buzgón óhajt munkálkodni a vármegye érdekében. A megyei tisztikar és a közönség nevében gróf *Wileczek* aljegyző üdvözölte *Lits*et, aki ezután a küldöttségeket fogadta. Déliben banket volt, amelyen a főispán a királyra s az uralkodóházra mondott lelköszöntőt. A főispánt többen köszöntötték fel. Az alispán a közönség nevében *Széll* Kálmán miniszterelnöknek üdvözlő táviratot küldött. Ma este kivilágítás volt és fáklyásmenetet rendeztek a főispán tiszteletére.

— **Házasság.** Ifj. dr. *Korányi* Frigyes miniszteri segédtitkár, tolcsvár *Korányi* Frigyes főrendiházi tag és egyetemi tanár fia, 4-ikén délelőtt fél 11 órakor esküszik örök hűséget granzoví *Koller* Edith kisasszonynak, néhai *Koller* Lajos miniszteri tanácsos leányának. Az esküvő a budai kapucinus templomban lesz.

Weizner F. Vilmos, a Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesületének igazgatója eljegyezte *Menczer* Rózsi kisasszonyt, özv. *Menczer* Johanna leányát Budapestben.

Dr. *Konáromi* Adolf e hónap 7-ikén vezeti oltár elé *Klein* Margitot Újfehértón.

Singer Ignác J. eljegyezte *Schlesinger* Hermina kisasszonyt, Bőgláron.

Freund Samu jegyet váltott *Himmler* Arankával, *Himmler* Ede fővárosi kereskedő leányával.

— **Slindra.** A Reichsrath mai ülésén *Stein* Franko képviselő így szólott *Schusztérchies* képviselőtársához:

— Slindra!

A képviselők egy pillanattig bámulva néztek *Stein* Frankora, aztán pedig iriggyel szölkáltak:

— Ez a *Stein* szerencsés fickó. Mi már két álló éve törjük a fejünket valami meglepő, valami soha nem hallott gorbomással s ez az ember csak úgy kimondja, mintha semmi különös sem volna benne.

— Tévedtek, — vetette ellenükbe egy másik csoport. — Ez a szó nem jelent semmi rosszat. Nagyon enyhe kifejezés. Mindössze azt jelenti, hogy: salak, piszok, szenny. Hát van ebben valami? Hiszen ez nagyon ártatlan mondas.

— De szép... jegyezte meg egy harmadik. Es ez az esztétikai fölfogás győzött. Az osztrák Reichsrath svótára megnyílt s a parlamentarizmus geniusza nagy kacskaringós betűkkel írta bele az új szakkifejezést:

— Slindra!

A Reichsrath nagy épületén pedig diadalmasan zugtak egymás fölébe az új jelfőnevet:

— Slindra!

A Ringen egy ur összeesett a lóvasúti kalauzzal s már nem mondta azt, hogy: maga gazember, hanem csak ezt: Slindra! A pályaudvaron a kalauz gorbomáskodott egy ural s miközben becsapta a kupé ajtaját ezt sziszegte a fogai közt: Slindra! Mikor a megslindrázott ur átlépte az osztrák határt, ököibe szorult a keze s úgy nézett vissza Bécs felé s így szólott: Slindra! S azontúl minden kalauz, minden lóvasúti kocsi, minden zöldes kofa s minden osztrák képviselő sziszegi, ordítja, bömböli:

— Slindra! Slindra!

Olyan jó szó. Olyan szépen hangzik. Nem esoda, hogy ilyen gyorsan polgárjogot nyert.

— **Egy tanfelügyelő ünneplése.** Sopronból táviratozza tudósítónk: A Sopronmegyei Tanítóegyesület ma tartotta Sopronban a vármegyéből szülemében első közgyűlését. A közoktatásügyi minisztert *Ujváry* Béla királyi tanácsos képviselte, aki a miniszter nevében melegen üdvözölte az új egyesületet. Az ülés folyamán ünnepezték *Szabó* Károly királyi tanácsos tanfelügyelőnek 25 éves jubileumát. A jubiléant, aki a vármegye tanügyének fejlesztésében kiváló érdemeket szerzett, a tanítók őszinte, meleg ovációban részesítették. *Ujváry* Béla *Wlassics* miniszter üdvözlő levelét adta át, aztán az egyesület nevében *Koltenz* elnök üdvözölte. A derék férfit küldöttségek élén üdvözölték: *Bancsó* tanár az ágostai evangélikus tanítóképző nevében, *Krammer* igazgató a vármegyei polgári iskola, *Rohn* a megyei római katolikus tanítóegyesület, *Renner* az evangélikus megyei tanítóegyesület és *Bíró* az országos izraelita tanítóegyesület nevében. A jubiléant tiszteletre fenyesen sikerült hangversenyt és táncmulatságot rendeztek a Tanítók Háza javára. Az estén nagy és díszes közönség volt jelen, amely *Szabó* Károlyt, a jubiléant az egész estén át szeretettel ünnepele.

— **Kávészegedek a miniszternél.** A budapesti kávészegedek beteglegyző-pénztárának igazgatója *Némái* Antal pénztári elnök vezetése alatt ma délelőtt tiszteletgel a képviselőházban *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszternél. *Némái* elnök átnyújtotta a miniszternek a pénztár memorandumát és szóval is előadta a küldöttség kérelmét, hogy a beteglegyző pénztárak közülön levő reformjánál a kormány a kávészegedek érdekeire való tekintettel, ruházza fel azt iparügyi pénztár jelleggel. A miniszter szívesen fogadta a küldöttséget és a méltányos kérelem támogatását és teljesítését kilátásba helyezte. A küldöttség aztán *Abonyi* Emil miniszteri tanácsosnál tiszteletgel, ahol *Némái* tolmácsolta szintén a pénztár óhaját, melynek figyelembe vételét *Abonyi* szintén megígérte.

— **Gyászmisze Laufenauer Károlyért.** Dr. *Laufenauer* Károly egyetemi tanár lelkiüdvőrt gyászistentisztelet volt tegnap az egyetemi templomban. A templom hajója egészen megtelt díszes és előkelő közönséggel. Ott volt az egyetem rektora, a dékanok, az egyetemi tanárok testülete. A gyászmisénél *Kriszán* Mihály pápai kamarás szeminaryumi igazgató mondotta.

— **Tanulók kegyelele.** A VII. kerületi gimnázium VIII. osztályának tanulói tegnap báró *Eötvös* József sirjához randultak Ersebire, hogy kegyeletüket a nagy államférfi emléké iránt leróják. A sir megköszörözása után *Lévai* Tibor emlékbeszédet mondott, *Solti* Géza elszavalta *Eötvös* Bucsu című költeményét. A tanulók végeztek a Himnuszt énekeltek.

— **Az egyetem díszdoktorai.** A király *Wlassics* Gyula miniszter előterjesztésére megengedte hogy a budapesti tudomány-egyetem a magyar kereszténység és királyság kilencszázados évfordulója alkalmából *Császka* György kalocsai érseket, *Szmercsányi* Pál szepesi püspököt, *Fehér* Pály pannonhalmi főapátot és *Mayer* Béla választott püspököt és kalocsai főszékesegyházi kanonokot tiszteletbeli hittudományi doktorrá avathassa. Az erről szóló királyi kézirat a hivatalos lap mai számában vezet meg.

— **Gróf Apponyi Lajos estélye.** Gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy Andrassy-úton lévő villájában ma este 1/10 órakor fényes estélyt adott, melyen részt vettek *Frigyes* főherceg és neje Izabella főhercegné és leányai, Mária Krisztina és Mária Anna főhercegnék is. Az estélyen jelen voltak *Széll* Kálmán miniszterelnök és a Budapestben időző összes miniszterek. Hivatalságok voltak továbbá a diplomáciai karnak Budapestben időző tagjai, *Lobkowitz* Rezső hadtestparancsnok, gróf *Csaky* Albin, a főrendiház elnöke, *Perczel* Dezső, a képviselőház elnöke s az arisztokrácia számos tagja; *Márkus* József főpolgármester, az államtitkárok, a főpapság köréből számosan, a tábornoki kar, *Rakovszky* István, a legelső számvevőszék elnöke, az Egyetem és a Műegyetem rektorai és dékánjai, *Eötvös* Lőránd, az Akadémia elnöke, *László* Leó, a Kereskedelmi- és Iparkamara elnöke számos főrend és képviselőházi tag, továbbá a kereskedelmi és pénzügyi világ kiválóbb tagjai, gróf Apponyi mintegy 500 meghívott küldött szét. A fényesen sikerült estélyen mindvégig kitűnő volt a hangulat s a jókedvű társaság csak éjfél után oszlott szét.

— **A milliók városa.** A new yorki Wall-streeten lévő értéktőzsde-épület ma páratlan izgalom színhelye volt. A félv óta tartó hausse-spekuláció ma érte el tetőpontját s kétféle ótszázhetvenezred részvény forgott közköze. Valóságos áradata volt ez az aranyak s szinte zúgó folyamokban hűmpölyögtek a milliók. A pénz szédítő ereje a leggyakorlottabb, legnyugodtabb tőzsérket is megrészegítette. Olyan nap volt ez a mai, mint a nagy csaták, a heves összeütközések napja, mikor a fegyverek csörgésétől és az ágyuk ropogásától nem hallatszik a vezényző s a vértől megrészegedett emberek kábultan rohannak egymásra. A tőzsdéigények elfeledték megbízásait s az egyik helyett, hogy vett volna, eladott s pár pillanat alatt tízezer dollárt nyert. A tőzsdé-épület előtt asszonyok és gyermekek álltak s ezrelék lesték az épületből kiszivárgó híreket. A kínaiak városrészéből nyüzsgő sokaságban jöttek az üzérkedő sárka emberek, akiket szintén elragadt a nyereségvágy forgataga. Tíz millió dolláros kötések senki sem csodálkozott. Természetesen dolognak tartották, mint ahogy természetesnek tartja a tengerparti ember a tenger végtelenségét.

Míg a börzén így vert aranyos tajtékat a pénzáradat, New York utcáin kinyitotta szárnyát a pompa. Mesés ékszerekben, csodás ruhákban tündöklő asszonyok a legfényesebb mulatságok élvezeteinek hódolnak. Elképzeltetlen nagy tömeg pénz van forgalomban s nincs az a fényűzésben fogamzott gondolat, melyhez elég arany ne állana rendelkezésre. Ez a hatalmas, beláthatatlan város tündöklök, szikrázik az aranyéretől, amely körülölel, előlönti áradatával.

— **Egyetemi dolgok.** Az egyetemen ma nem voltak kérdőre előadó tanárt s nem törek rá a hallgatóságra, mivelhogy a botrányhősök most afférekben dolgoznak. A tütykösök bajnokait különben a jogi kar dékánja fölhitte jelentkezésre. A botrányból kifolyólag *Tóth* Aladár joghallgatót ma párbajt vívott *Kráhl* Vilmos és *Hay* Sándor joghallgatókkal. Az első párbajnál nem történt sebesülés, a másodiknál a kard mind a két felet könnyen megsebesítette. Az Egyetemi Körben különben ma új alelnökök választottak. A választás szerezése, leszerelheti az ifjak között az ellenkezést, az új alelnök ugyanis tavaly a liberális táborban küzdött, az idén meg az ugynevezett nagybizottság tagja. Hogy különben az ifjúság különböző színezetű mozgalmi még tarkábbak legyenek, az Egyetemi Kör hivatalos tudósítása jelenti, hogy az ifjúság üdvözölni fogja az orosz diákokat és gróf Tolsztojt Leót. Tolsztojt, mint „a szabadság, egyenlőség és testvériség legnagyobb apostolát”. Mert szép eszmék ezek, csak éppen itthon nem képes velük megbatározni az egyetemi polgárok egy sokat szereplő töredéke.

— **Sikkasztó elöljáróság.** A spalatói esküdt-szék előtt ma citra társaság ült a vádlottak padján: Tergora közsgé egáz elöljáróság, élén a polgármesterrel. A jeles urak elikkasztottak a közsgé vagy-onából 80.000 koronát. Azzal védekeznek, hogy választási és térítési célokra költötték a pénzt és a közsgé plébános birta érte őket. A papot, aki az ottani horvát klerikális párt vezére, szintén a törvény elé állították.

— **Villamosapás áldozatai.** Bécsben és környékén ma délután nagy zivatar volt. *Flörsdorf*-ban egy távirat szerint a villám beütött egy házba, amelyben hat ember volt, közülük hárman súlyos és hárman könnyű sérülést szenvedtek.

— **Halálhíradás.** *Kovács* Lőrinc 48/49-iki honvédségi, a Nagybánya városi s környékbeli honvédegyesek elnöke, volt oszággyűlési képviselő 85-ik évében Nagybanán elhunyt.

Bárdossy Sándor 48/49-iki hadnagy, nyug. magy. kir. honvédfőhadnagy életének 77 évében Szombathelyen meghalt.

— **Léghajó a villamos vezetéken.** Sopronból táviratozza tudósítónk, hogy *Ujker* közelében ma egy lefelé ereszkedő katonai léghajó beleakadt a sopron-ikervári villamos vezetékebe s igen nagy kárt okozott. Tizenhét villamos oszlop lezuhant és a vezetékek elszakadtak. *Ikervár* és *Sopron* villamos világítása felmondta a szolgálatot.

— **Kiállítás Glasgowban.** Londonból táviratozzák, hogy ma nyitották meg a glasgowi nemzetközi kiállítást. A király képviselőtében *Fife* herceg, *Edvárd* király sógora jelent meg. Az angol lapok nagy eseménynek mondják a kiállítást, amelyen az összes angol gyarmatok nagyszerűen vannak képviselve.

— **A szocialisták ünnepe.** A fővárosi szocialisták tegnap több helyen megünnepelték május elsőjét. Mindenütt példás rend urakodott és sehol sem volt szükség arra, hogy a rendőrség közbelépjen. A nemzetközi szocialista-párt tagjai délután 2 órakor gyűltek az Újvásár-téren s voltak mintegy kétezeren. A rendőrség részéről *Kosaras* Sándor fogalmazó és *Bockelberg* Ede felügyelő vonultak ki kellő számú rendőrral. A menetet dr. *Goldner*, *Grossmann*, *Wetner*, *Garami* és *Bokányi* Dezső szocialista vezeték nyitották meg. Tömböt sorokban vonultak ki a Kerepesi-úton, Erzsébet-körúton, Andrassy-úton, Aréna- és István-úton a Hernina-mezőre, a Klemens-féle vendéglőbe, ahol azután fölbeszédet mondtak.

Az újonnan szervezett szocialista párt tagjai délután 2 órakor gyűltek össze a Kálmán-téren, mintegy ezren *Mező* Vilmos és *Pódr* Árpád vezetésével alant vonultak ki az Üllői-úton a Népligetbe, a legnagyobb rendben. A rendőrség részéről *Sajó* Sándor kapitány és *Zacher* felügyelő volt jelen.

Az úpesti szocialisták a Népszigeten, a rákos-palotákig pedig a parkvendéglőben tartották a gyűlést és mulatságot a legnagyobb rendben. Az előbbi helyen *Gyalogay* Lajos tanácsos, az utóbbin *Scheff* kapitány ügyelt a rendre.

— **Anarkhisták Triestben.** Triestben — mint onnan táviratozzák — nagy titokban tartja a rendőrség egy fiatal ember letartóztatását. Elfogatásának híre kivül azonban mégis kiszivárgott annyira, hogy az illető veszedelmes anarkhista.

— **Helyreigazítás.** Egyetemi tanszékek betöltése címmel előadott tegnapi hírnök, mint a leghitelesebb forrásból értesülünk, téves információn alapult, mert sem a boldogult *Fodor*, sem a tegnapielőtt eltemetett kitűnő pszichiater tanszékének betöltésével még nem foglalkozott az orvosi fakultás. Nem is foglalkozhatott, mert csak most van folyamatban a tanszéki pályázatok kiírásának ügye. *Fodor* tanár tanszékének helyettesítésével a félévre a kar javaslatára dr. *Liebermann* Leo, címz. rendkívüli tanár bízott meg az elmekörtani tanszék teendőit pedig egyelőre boldogult *Laufenauer* tanár segédjeire bízta az orvoskari dékán addig, míg a kar e tekintetben határozhat.

— **A kémkedő pincér.** Párisból táviratozzák, hogy *Jovanovic* István pincért, akit kémkedés gyanúja miatt letartóztattak, ma szabadon bocsátottak. Ártatlansága kiderült ugyan, de azért kiutasítják Franciaországból. A commentary-i vegyészeti gyár munkásai ellen a vizsgálatot folytatják.

— **Rablással vádolt képviselő.** Bécsi tudósítónk jelenti, hogy *Krempa* Ferenc tartománygyűlési képviselő, akit *Pruzenovszki* sadomislai gazdag kereskedő rablótámadással vádolt, ma kijelenti, hogy nem támadott meg senkit és hogy *Pruzenovszkit* nem is ismeri. Csak azt tudja róla, hogy a legutóbbi választásokor ellenfelelnek a főkertese volt.

— **Bolgár bankóhamisítók.** Belgrádból jelenti egy távirat, hogy Szófiában bankóhamisítokat fedeztek fel, akik szerb bankjegyeket gyártottak. A hamisítók-nak egy litografus vezetett a nyomára, akit a banda meg akart nyerni büntetésül. A szerb nemzeti bank ezer frankkal jutalmazta meg a litografust.

— **Egy apa rémtette.** Gries közelében egy *Martini* Antal nevű szuai földműves megrohanta két leányát, a 17 éves Juliát és a 20 éves Giacuttát s mind a kettőt törrel megszurkálta. A két leány a halállal vívódik. A csendőrség letartóztatta Martinit, aki valószínűleg örültségében követte el rémes tettet.

(x) **Egyenruhák.** diszöltönyök és libériák, olasz vivőszerek igen olcsón kaphatók *Tiller* Mór és Társa cs. és kir. udvari szállítóknál Budapest, Váci-utca 35.

(x) **Hirdetési iroda.** *Leopold* Gyula, az *Általános Tudósító* szerkesztője törvényszékiileg bejegyzett hirdetési irodáját megnagyobbította és azt VII. Erzsébet-körút 54. l. emeletre helyezte át. Örövendetes, hogy ezt a szolid és ágisli irodát nemcsak a fővárosi és vidéki, hanem a külföldi hirdető is szívesen keresik fel, mert ott a reklámozást teljelműltatlan pontossággal, kiváló figyelemmel, nem sablonosan eszközölik és úgy a kereslet, mint a kínálat érdekét lelkiismeretesen összpontosítják.

(x) **A roborin.** Az orvosi vélemények szerint a *Roborin* a tápláló és erősítő szerek között elsőrangú helyet foglal el. Elmaradhatlan sikerrel használhatóak, akik vérszegénység, görvéllykórban szenvednek, nagy hatása van a gyermekek táplálkozásában, hosszantartó lábadozásnál, nehez betegségek után, gyengeségeknél és kezdő tüdővészénél is.

(x) **Elsőrendű,** a fővárosban és az országban elismert műtermen *Kossák* József cs. és kir. udv. fényképész, Kossuth Lajos-utca 12, szemben a Nemzeti Kaszinóval, látványos kirakat a kapubejártnál.

(x) **Figyelmetesítjük** a gazdaközönséget és iparvállalat-tulajdonosokat, hogy gépjármű és hengerolaj szükségletüket a hírneves orosz-amerikai olajipar-részvénytársaságnál fedezzék. Az egyedüli elárusítás Reich S. és társa cégél Eötvös-utca 32, mely cég minta- és árjegyzékkel készséggel szolgál.

(x) **Minden háziasasszony** vásároljon az Eüfried-féle *Herkules padlómaszól*, mely puha padlóra, a legolcsóbb és legalkalmasabb maz, rendkívüli tartóssága, gyors száradása és tűkőrfénye miatt. Kizárólag kapható Eüfried J. és Fia padlóvászt és festékárak raktárában Budapest, József-körút 31/b.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyújtót!**

Az udvar Budapestén.

Budapest, május 2.

A király tegnap magánkihallgatáson fogadta József Ferdinánd főherceget, aki őrnagygyá váló kinevezését köszönte meg az uralkodónak. Ma délelőtt általában kihallgatás volt, amelyen a következők jelentek meg:

Perczel Dezső, a képviselőház elnöke, gróf *Zichy* Nándor, *Bubics* Zsigmond, báró *Hornig* Károly és *Szabó* Károly püspökök. *Hengelmüller* László és *Okolicsányi* Sándor követek, *Hieronymi* Károly, *Berzevics* Albert, gróf *Hunyady* Imre, báró *Bohus* Zsigmond, gróf *Széchenyi* Sándor, báró *Nikolics* Fedor, báró *Dlanchoweszky* Károly, *Pótsa* József főispán titkos tanácsosok és őzv. *Pápay* Istváné, titkos tanácsos őzvezgy, *Kiss* Pál államtitkár, báró *Ambrózy* Gyula, gróf *Berchtold* Rikárd, gróf *Esterházy* Ferenc, gróf *Majláth* József, gróf *Pojacevich* Tivadar, gróf *Szécsényi* Aladár, báró *Waldbott* *Frigyes*, *Tabódy* József, gróf *Thurn-Valsassina* Ernő, gróf *Wenckheim* István, gróf *Wickenburg* István kamarások; lovag *Kerecz* Keresztély tábornokszernagy, *Ripper* Gyula ellentengernagy, *Grivicie* János és *Suchy* Tivadar vezérőrnagyok, *Nestor* Emil és *Rupprecht* Henrik ezredesek, *Mihályi* Viktor érsek, *Firczak* Gyula püspök, *Csávolszky* József, *Kohl* Medárd és *Wenczel* Ferenc címzetes püspökök, dr. *Ebenhoeh* *Alfréd* Feiső Ausztia tartományi főnöke, dr. *Jókai* Mór főrendiházi tag, *Schmidt* József ny. államtitkár, *Vajda* Ödön zirci apát és *Wosinsky* Mór címzetes apát, báró *Duka* Géza követségi titkár, *Mayländer* *Mihály* flumei polgármester, *Ágoston* József és *Makfalay* Géza országgyűlési képviselők, együttesen a József-műgyetem küldöttsége *Ilosvay* Lajos rektor és *Jónás* Ödön, *Rados* Gusztáv, *Schmidt* Endre és *Tótyus* Béla dékánok, továbbá a rozsnói káptalan küldöttsége (*Ivánkovics* János püspök, *Podráhezy* István prépost és *Fabian* Ferenc kanonok) *Tóth* Lajos, *Mály* Sándor és *Zsigmond* Géza osztálytanácsosok, dr. *Ders* Vilmos miniszteri titkár, *Thék* Endre, *Wollner* József, *Császár* Jenő, *Kölber* Jenő, *Kriegler* Dávid, *Zitterbath* Károly, *Rupprecht* Károly iparosok, *Ollinger* *Alcuin* benedécs, dr. *Zimmer* József plébános, *Telegdy* Lajos és *Pfeiffer* Károly földbírtokosok, dr. *Wagner* Jenő kir. tanácsos, *Beuer* Gyula taniellügyelő, *Gelletes* Miklós kir. közjegyző, *Engelbrecht* Károly központi felügyelő és *Földy* János erdészeti tanácsos.

A király ma délután négy órakor hosszabb tartózkodásra Gödöllőre utazott, ahonnan csak a kihallgatási napokra és egy-két ünnepre jön vissza a fővárosba. *Ferenc Ferdinánd* főherceg tegnap, *Ottó* főherceg pedig ma reggel utazott el Budapestről. *Mária Josefa* főhercegnő ma este tér vissza Bécsbe.

Míg az udvari bálón résztvevő főhercegek már elutaztak fővárosunkból, *Frigyes* főherceg és családja még néhány napig itt marad, hogy a fővárosi társadalmi ünnepségeiben részt vegyenek.

A főherceg és neje, *Izabella* főhercegné, valamint *Krisztina* és *Anna* főhercegnők, a főhercegi pár bájos leányai, tegnap délután közel két óra hosszat időztek a városligeti Iparcsarnokban lévő mezőgazdasági kiállításon. A főhercegi család *Darányi* Ignác földmívelési miniszter fogadta. Ott volt a kiállítási rendezőség teljes számban, *Kazy* József kamarás osztálytanácsossal élén. A fogadtatás után a főhercegi család első sorban uradalmának kiállítását nézte meg, ahol *Rohrer* Ferenc jószágkormányzó szolgált szakszerű fevilágosítással. Sokáig nézte a főherceg a vizsgáló állomások térképét és az intézmény fejlett fokáról nagy elismeréssel nyilatkozott; elmondta, hogy nemrégiben nála volt előkelő katonatisztek is a legteljesebb elismeréssel nyilatkoztak az intézményről, amely akárhán előrehaladt kulturálamban sinos ilyen pontossággal szervezte.

A főhercegnőnek különösen *Herman* *Ödö* kiállítása tetszett. Itt a tudós az ő szellemes előadásával több ízben mosolyra bírta a főhercegnőt és leányait. Sokáig gyönyörködtek az erdészeti kiállításban és *Lendl* tanár érdekes vadászati csoportjában, majd a látogatás emlékeit, nevüket beírták a látogatók könyvébe. A főhercegi pár távozóban *Darányi* földmívelésügyi miniszternek külön is elismerését fejezte ki a gyönyörű kiállítás felett.

A főherceg és családja ma délután három órakor meglátogatta a Margit-szigetet. Kíséretében volt gróf Széchenyi Gyula a király személye körüli miniszter és ebből az alkalomból kihajlattak a szigetre vadászkoosijaikon gróf Szapáry Pál, gróf Andrássy Tivadar és Gyula. A főherceget és családját Hohlfeld Lajos felügyelő fogadta. Megtekintették a szigeten fölemelt házakat és körüljárták az egész szigetet.

Frigyes főherceg arról értesítette gróf Keglevich István intendánst, hogy nejevel, Izabella főhercegnővel és leányával, Mária Krisztina és Mária Anna főhercegnőkkel meg szeretné nézni a Nemzeti Színház holnapi, május 3-iki előadását. Az igazgatóság ennél fogva a műsoron levő Folt, amely tisztít helyett Berceik Árpád Himfy dalai című vígjátékát tűzte ki holnapra előadásul.

Mária Josefa főhercegnő udvarbőlgye kíséretében ma délután egészen váratlanul látogatást tett az Angol kisasszonyok váci-utcai zárdájában. A főhercegnő, akit Almásy Mária főnőknő kalauzolt az intézetben, nagy érdeklődéssel hallgatta a növendékleányok feleleteit. Nagyon tetszettek neki azok a kísérletek is, amelyeket a fizikai teremben a Röntgen-féle fényképezéssel végeztek a polgári tanítónőképző-intézeti növendékek. Aztán megtekintette a rajztermet s figyelemmel szemlélte a gyermekek csinos rajzeit. A látottak felől nagy elismerését nyilvánította a főnőknő előtt, aki viszont hálás köszönetet mondott a látogatásért.

Gödöllő, május 2.

Délután 4 óra 35 perckor érkezett ide ő felsége rendes kíséretével. A pávaudvaron Kapezy főszolgabíró, Lénárd százados és Egyed állomásfőnök fogadták. A kastély előcsarnokában Petter fővadászmester, Galle várkapitány, Nick igazgató, dr. Tegze palotaorvos, Pirkner erdőmester, dr. Pruzsinszky eszperlembános várták a királyt, aki lezállva koosijáról, üdvözölte az egybegyűlt urakat s aztán lakosztályába vonult.

Munkácsy Mihály emléke.

Budapest, május 2.

Ma egy éve hunyta le Endenachban fáradt szeméit Munkácsy Mihály, miután előbb már évekig volt halottja a magyar művészetnek. A szomorú évfordulónak kegyetlennel áldozott ma a magyar művészlég. D. e. tíz órakor már gazdag virágdisz vette körül a mesternek a Kerepesi-úti temetőben levő sírját, melyet ezideig még csak egyszerű lakkereszt díszít. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat nemzeti szalagos koszorúját Zala György, Jendrassik Jenő, Tornai Gyula művészek és Ambrozovics Dezső titkár, a Nemzeti Szalon gyöngyvirágokkal áttört, hatalmas babérszuszorúját, melynek fehér selyemszalagján dísztagjának áldozott emlékezzet az egyesület Csók István alelnök, Ernst Lajos ügyvezető-igazgató és Rózsa Miklós titkár, a Magyar Képzőművészek Egyesülete fekete selyemszalaggal díszített koszorúját, melyen ez az egyszerű felírás volt: A Mesternek. Bruck Miksa tette le a sírra. Az üzveg a kora délelőtti órákban még nem volt a temetőben, de ott volt a mester családja részéről dr. Dirner Gusztáv és neje talpig gyászban s ott volt Munkácsy számos tisztelője, a művészek közül is sokan. A Munkácsy emlékeztetőnek szentelt második kegyetes ünnepély e hó 4-én, szombaton délelőtt 10 órakor lesz, mikor a magyar művészek és a művészeti egyesületi képviselői testületileg fognak megjelenni az egyetemi templomban megtartandó rekvieimen.

Csabadról táviratozzák, hogy ott ma délután leplezték le azt a márvány emléktáblát, amelyivel a házat, hol Munkácsy mint asztalosinas pályáját megkezdte, megjelölték. A megye több községe küldöttséggel képviseltette magát az ünnepélyen, amelyen a vármegye képviselőiben Lukács György főispán és Fábry Sándor alispán vett részt. A mester üzvege Zsilinszky államtitkár és Várady Antal kíséretében ma délelőtti érkezett Csabára, ahol a rendezőség ünnepélyesen fogadta az érkezőket, akiket a város lát vendégekül. Az ünnepély délután három órakor kezdődött a városháza nagytérben díszközgyűléssel. Az ülésen Korosy László, a város jegyzője, Munkácsy Mihályról emlékbeszédet mondott. Négy órakor a Lángi-féle házban elhelyezett emléktáblát leleplezték a Munkácsy-utcában. A leleplezés előtt a Rudolf-gimnázium ifjúsági énekkara a Szózatot énekelte, aztán Zsilinszky Mihály, a város képviselője mondott emlékbeszédet. Gyönyörű beszédét Zsilinszky a csabaiak kegyeletének méltatásával kezdte, aztán ismertetve azokat a viszonyokat, amelyek Munkácsyt Langi Mihály asztalosműhelyébe kényszerítették, majd szót azokról a szép emlékekről, amelyek a mestert Csaba városához csatolták és a

lelkes város előjáróságát az emléktábla elkészíttetésére indította. Nemes hűvel elmondott beszédét így végezte Zsilinszky:

Negyvenöt év folyt le az örökkévalóság tengerébe, amióta Munkácsy Mihály e hában, mint asztalosinas kezdte első rajzolásait. Ünnepeket mesterünk már ott van, ahonnan a művészetere eredet: az egek honában, ahol csak dicsőség van — gyász és szenvedés nélkül; s örök nyugalom, zaj és hiúság nélkül.

Mi pedig a kegyetes őszinte érzelmeivel itt vagyunk, hogy áldozunk emlékének ezen kis ház tövében, melynek régi lakói sejtellel sem bírhatnak arról, milyen lényes tehetség szendergett azon inas lelkében, akit ő, finomabb arcvonásai miatt „urfi”-nak csufoltak. Mától fogva e ház, mely előtt eddig közönyösen jártunk el, a kegyetes által megszentelt emlékké változott. Aki ezuntul fog elhaladni mellette, az bizonyára szent áhítattal fogja olvasni falán Munkácsy Mihály nevét... És nemcsak olvasni fogja, hanem fel fogja idézni lelkében a művészet hódító erejét és az örökké „szép” isteni eszméjének hatalmát. Ekként leszen ez egyszerű emléktábla a nagy tehetségek ébresztőjévé, a bátorlalnok biztatójává és a haladók lelkesítőjévé. Kérem a város érdemes előjáróságát, legyen kegyes ezen emléktáblát az utók számára megőrizni, működjék azon, hogy Munkácsynak alkotó szelleme áldott legyen e város fia között; s a szép, jó és igaz eszmék iránti érzék, melyet ma örömmel tapasztalunk, szálljon át örökség gyanánt nemzedékről-nemzedékre. Ez lesz a legszebb és legmértőbb marandó emléke a mai napnak, de egyuttal azon névnek is, mely az emléktábláról fog leragadni ránk.

Am hullon le a lepel; hálátelt szívünk pedig emelkedjék fel az ég és föld legűkületesebb művésztébe, a mindenható Istenhez azért, hogy saját örök lényének egy sugarát közölje velünk Munkácsynak lánglelké által.

Zugó éljenés hangzott föl a költői szépségekben gazdag emlékbészéd után, mire Zsiros András, a község bírája átvette az emléktáblát. Ezután Várady Antal szavalt el ez alkalomra írt ódáját s az ünnepség a Himnusz hangjai mellett, melyet az Iparos Daloskör énekelt, ért véget. Este Szalkay Lajos színtársulata díszelőadást rendezett, melyen a vendégek is megjelentek. Jókai Kereszt s szíved című drámája került színre. Az előadás kezdetén Munkácsynak a Siralomházban, végén pedig a Falu hőse című képeit mutta be élőképekben a társulat.

Wallacse kultuszminiszter Zsilinszkynek a következő táviratot küldötte:

Örömmel és megelégedéssel vetttem tudomásul, hogy Békés-Csaba hazafias közönsége Munkácsy emléket megőrökiti. Tolmácsolja meleg köszönetemet. Wallacse.

Egy legenda vége.

— Jelenet. —

Kösin német városkában a hábak kimondták a sztrájkot egy-némely sérelem miatt.

Az öreg gólya (hazaérkezik, mogorván tekint körül, cölinderét dühösen csapja a fogastra, esernyőjét a sarokba vágja): Jó estét!

A fiatal gólya: Jó estét. Atyám, ön néhány nap óta szórakozottnak látszik. Mintha valami bánat nyomná a lelkét.

A gólya: Majd ha te is öreg gólya leszel, fiam, megátod, hogy az élet nem áll csupa békából. Csaldások vannak...

A fia: Ah, atyám, ezt minden élemedett gólyától hallottam már.

A gólya: A sors néha üldözöbe vesz... piú, utálom az életemet.

A fia: Ez láj nekem, atyám.

A gólya: Ne kepelj annyit (Kiszól): Mi van avval a vaosorával?

A fia: Mintha könnyek csillognának a szemében, atyám...

A gólya: Nem... nem birom tovább. Előbb-utóbb ugy is meg togsz tudni mindent, fiam, s így hiába titkolódnám előtled. Halld hát.

A fia: Figyelek.

A gólya: Miről nevezetes a te apád?

A fia: Arról, hogy a gyermekeket hozza.

A gólya (szomorúan): Te egyszerű elme. Te simplex lény. Fáj nekem, hogy meg kell ölnöm ezt a legendát. Kedves fiam, ez meg igaz.

A fia: Hogyan? Nem igaz?

A gólya: Nem. En nem hozom a gyermekeket, ez oly igaz, mint hogy Spitzer a nevem. A szomszéd-gólya. A Cselejtney, akire a gentri-gyerekeket toglják rá, szintén nem hozza a gyermekeket és a nagybátyád, a Löbl nevű gólya szintén egy család. Ezt a legendát, mint az emberköltő mondja, ránk kenték a századok.

A fia: Oh, hogy ezt meg kellett érnem!

A gólya: Meg kellett érned. Holnap másoktól tudat volna meg. Városunkban sztrájkoknak a tudós asszonyok, s ezért nagy a lárma. A multkor itt a réten legeltek a tehének és az egyik azt mondta, hogy miért nem megyünk be a városba segíteni. Kénytelen

voltam bevallani az igazat. A tehén elámult és majd, hogy le nem köpött. Szégyeltem magamat. (Sír.)

A fia: Iennyi illuzióm foszlott szét!

A gólya: Ah, a gaz bábák! Ha ők nem sztrájkoltak volna, tovább is fenn lehetett volna tartani ezt a legendát.

A fia: Ne sirjon, atyám. Majd vigasztalást lel gyermekeiben.

A gólya: Az igaz... ezeket legalább igazán én hoztam.

—o.—

FŐVÁROS.

(*) A főváros közgyűlése. Tegnap délután közgyűlése volt a fővárosnak. Márkus József főpolgármester mindenekelőtt Laufenauer Károlyt, a jeles orvosostanárt bucsuttatta el, akinek a helyébe Krammer Károly póttagot hívják be. Ezután bejelentette a két üresedésben levő tanácsosi állásra való jelölést és indítványozza, hogy az állásokat a jövő szerdai gyűlésen töltsék be. Frivaldszky Sándor a harmincas bizottság működését kritizálja. Azt hiszi, addig nem lesz rend, amíg a fölösleges alkalmazottak számát nem redukálják. De ne a kishivatalnokoknál kezdjék. Azt indítványozza, hogy csak az egyik tanácsos állását töltsék be. Halmos polgármester válaszában kijelenti, hogy sem tanácsosok, sem ügyosztályok nincsenek fölös számban. Külföldön sokkal több van mint nálunk. A közgyűlés mindakét tanácsosi állás betöltését határozta el. Halmos polgármester ezután válaszol Dezsényi Józsefnek az ivóvíz tisztáltsága dolgában történt interpellációjára. A tavaszt okozza, mert ilyenkor a csöveket tisztítani kell. Dezsényi József a választ tudomásul vette. Ezután nagy vitát provokált az Erzsébet királyné-uton tervezett villamos ügye. A kereskedelmi miniszter kifogásolta a tervezett vonalat, mert az a ceglédi vasutvonalat keresztelné. A közúti vaspálya-társaság erre megváltoztatta a tervet, hogy a vonal a Csomóri-utból kiágazva a Mexikói-uton haladjon végig. A tanács azonban ragaszkodott a régi tervhez, sőt azt a fura ötletet is elfogadta, hogy a ceglédi vonalról a közönség szálljon át és úgy folytassa útját. A közgyűlés azonban nem ment bele a tréfiába és a Mexikói uton menő vonalat fogadta el. Végül a tanácsosi és az árvaszéki ülnöki állásra való jelöléseket jelentették be. A tanácsosi állásra első helyen Piperkovits Bátor és Melly Bélát, második helyen Bárczy Istvánt és gróf Festetics Gézát, harmadik helyen Bódy Tivadart és Szily József tanácsjegyzőt jelölték. Az árvaszéki ülnöki állásra pedig a kandidáló bizottság első helyen Rüll Agostont, második helyen Szágyó Imrét, harmadik helyen Freund Arminnt jelölte.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Arnoldson Sigríd. Amikor a feccék visszatérnek, pontosan érzékelik hozzánk már évek óta Arnoldson Sigríd asszony, hogy finom művészetével gyönyörködtesen bennünket. Ma este legjobb szerepben lépett az Operaház lámpái elé, amelyek már annyiszor — ah annyiszor — világítottak az ő Mignon-jának, az egyetlen alakításának, amely ábrázolásban is tökéletes. Az ember szinte sajnálja, hogy a kiváló énekesnő mindig ugyanavval a néhány szereppel utazik, de még sajnálatosabb, hogy nem tért vissza hozzánk ugyanavval a kifogástalan szépségű organummal, amelylyel először ejtette meg szívünket. Valami láradtság hervadoz hangjában, magassága fölöttébb óvatos lett és a középű regiszter halkan tremoláz, trillálja pedig elvesztette kábító biztonságát. De művészetének előkelősége kárpótol érzéki eszközeinek hanyatlását. A közönség lelkesen ünnepelte a kiváló énekesnőt. (G.)

** A miniszterelnök elismerése. Beöthy László, a Nemzeti Színház igazgatója nagyon becses és nyomatékos elismerést kapta ma eddigi munkásságának és feltűnő sikereinek. Maga Széll Kálmán miniszterelnök adja neki tudtúl megelégedését és elismerését egy nevezetes művészi produkció alkalmából, amely a színháznak is, igazgatójának is dicsőséget hozott. A következő hivatalos közlés tudatja a Beöthy igazgatónak szóló elismerést:

Széll Kálmán miniszterelnök megbizta gróf Keglevich István intendánst, hogy Shakespeare Troilus és Kresszidájának színrealkalmazásáért, eme művészi vállalkozásért, amely a Nemzeti Színház tekintélyét nemcsak a hazai közönség, de a külföldi szakkörök előtt is emelte, fejtezzék ki Beöthy László igazgatónak, a belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök elismerését.

Gróf Keglevich István intendáns a következő so-

rok kíséretében értesítette Beöthy igazgatót az elismerésről:

„Összintén örömmel teszek a megbízásnak eleget s a magam részéről is köszönetemet fejezem ki a buzgalomért, melyet igazgató ur az intézet minden érdekének előmozdítására s tekintélyének emelésére az intézet vezetésében, rövid idő alatt is, kifejtett, aminek a fényes művészi és anyagi eredmények kétségtelen tanúbizonyságai.”

A Vígsház új darabja. A Vígsház megszerezte előadásra Hennequin és Bilhaud *M'amour* című háromfelvonásos vígjátékát. Ez a darab volt a *Pénzt vagy életet* mellett az idei párisi szezon legnagyobb sikere. A darabot Molnár Ferenc fordítja magyarra.

Marjolaine. A Népszínház reprizének, a *Kisasszony feleségének* második előadását is telt ház nézte végig s a közönség mindvégig tapssal és kihívásokkal tüntette ki a szereplőket, legkivált pedig Fedák Sárít, a címszerep kitűnő alakítóját, aki az előadás legfőbb erőssége és újabb tanúságot tett sokoldalúságáról. Leccoqnak e bájos zenéjű operettje még szombaton és vasárnap is színe kerül.

Hangverseny. Thoman István egyik jeles tanítványa, Rosenfeld Izidor hangversenyt rendez pénteken, május 3-ikán. A világtalan művész Chopin Grand polonaise és Andante spranato (op. 22.) című darabjait adja elő.

San-Toy Fedák Sárival. A Népszínházban, mint értesülünk, a *San-Toy* című angol operett a címszerepben Fedák Sárival fog színe kerülni.

A vizsgalóbiró. A Vígsház legközelebbi ujdonsága *Bissonnak, A vizsgalóbiró* című vígjátéka lesz. A darab a legmulatságosabb formában perszifálja a francia igazságszolgáltatás fonákosságait.

Hírek a Népszínházról. Holnap, pénteken, Gécsy István pályaveretes népszínművének, a *Gyimesi vadnyájrak* Magdolnában lép föl Blaha Lujza asszony; mellette mint főszereplők közreműködnek: Kiss Mihály, Horváth V., Vidor Pál, Szabó Antal, Ujvári Károly, Sipossné, Kápolnai Irén, Izsóné. Blaha Lujza asszony ezen kívül még vasárnap délután lép föl a *Náni* címszerepében, melyet a művész két évvel ezelőtt, (1899. május 11-én) játszott utoljára.

Björnson új drámája. Björnsonnak *Laboremus* című új drámája, mint egy *koppenhágai* távirat jelenti, óriási sikerrel került színe az ottani udvari színházban. A drámának rendkívül érdekes meséje a következő: Egy éltetőbb földirtók, Wisby, nőül vette Lydia művésznőt s éppen nászuton van vele. Megfogadták egymásnak, hogy a mulat, (különösen Lydiának zajos multját) nem fogják soha szóval érinteni. Wisby szerelmi boldogsága dacára azonban nagyon ideges s valami borzasztó lelki nyomásnak a hatása alatt áll; végre is megmondja Lydiának, hogy első felesége valami titkot bízott rá, amelyet nem szabad elárulnia. A második felvonás meghozza a rejtély megmagyarázó nyitját. A háziorvos megmondja Wisbynek, hogy Lydia vakmerő kalandornő, akinek már sok szerelmi kalandja volt. Wisby megborad, különösen mikor az orvos azt is megmondja neki, hogy Lydia közvetett szüggesztől utján megölte a feleségét. Ez megváltoztatta a szerelmeseknek egymáshoz való viszonyát. Mindkettő keserű gyűlölet érez egymás iránt. Egy következő jelenésben mindkettő vízióban a halott asszonyt látja maga előtt. Lydia azonban nem fogja fel a dolgot valami nagyon tragikusán. Wisby jelenlétében szeretőjével, egy hatalmas zeneszerzővel édes és ráveszi ezt, hogy megszöktesse. A harmadik felvonás meghozza a megoldást. Wisby leánya hazaérkezik Amerikából és megmenti atyját és az ifjú művészt; leleplezi Lydiát és kiűzi a házból. A zeneszerző belefog a dalművek komponálásába, a leány pedig atyja házában marad.

Két magyar népdal. Ez alatt a cím alatt szép kiállítású kóta-füzet jelent meg, amely *Rumbach Pius* két zamatos magyar nótáját tartalmazza. A nagy tehetségre valló két dal (*Vándormadrár... Höggya végigmegy a rózsmá... Kúry Klárának van ajánlva.*)

Frou-frou az Urániban. Rákosi Szidi színésznő iskolájának drámái osztályja 4-én, szombaton délután 3 órakor az Uránia-színházban tartja első vizsgálati előadását. Színe kerül Meilhac és Halévy 5 felvonásos drámája: *Frou-frou*. A főszerepeket Polgár Iлона, Kacztany Viola, Palugyay Vilma, Vay Dániel, Fodor Oszkár, Zsoltoványi Jenő és Pölöskey Géza játsszák.

Cimbalom-Szalom. Most jelent meg az Erdélyi Dező által szerkesztett *Cimbalom-Szalom* májusi füzet. Két szép eredeti új magyar dal nyitja meg a füzet tartalmát a „Hívlak vissza...” és az „Olyan a lány mint a virág” című, amelyeknek szövegét Taksonyi József, zenéjét Zádor Jenő írta. *Szentirmay* Elemérnek egy nótája, a Csak egy szép lány van a világban, az Ocskay brigádérosból való Rákóczy-nóták, a Merengés, amelyeknek szövegét szintén Taksonyi József, zenéjét Erdélyi Dező írta és a Nefelejcs-mazurka (*Elszáz Árpádtól*) teszik változatossá a füzetet, amelyet Nádor Kálmán ad ki.

Hogyi Aranka hangversenye a Telefon Hírműködésben. Hogyi Aranka, a Népszínház kitűnő primadonája énekeskolájának növendékeivel ma este a Telefon Hírműködésben hangversenyez. A hangverseny, mely fél 9 óra körül kezdődik, a művésznőn kívül közreműködnek: Adamek L., Basch Nelly, Bokross Margit, Csongrádi N., Sebők Áde és Sugár Jolán urhölgyek, Honty Endre és Kálmár urak. A hangverseny után 10 óráig az est folyamán érkezett híreit olvastatja fel a szerkesztőség, majd 11 óráig még *gigányzene* lesz hallható a kagylókön keresztül, melyet az Emke és az Elite kávéházról közvetít a Telefon Hírműködés.

Berlin Budapestben.

— A Berliner Theater a Magyar Színházban. —

Budapest, május 2.

A Lindau Pál vezetésével álló Berliner Theater kedden kezdte meg fellépései sorozatát a Magyar Színházban. Első estőjükön Kleist Henriknek egy töredékben maradt szomorujátékát (*Guiscard Róbert, a normannok fejedelme*) és Björnson Björnsterne *Eröknön felül* (*Über unsere Kraft*) című drámai ciklusának az első részét adták elő.

A Deutsches Theater tagjai egy nappal előbb fejezték be vendégjátékukat és adták át a tért berlini kollégáiknak, hogy folytassák a német kultúra hódításait Budapestben.

Az az aggodalom, hogy a budapesti magyarság megelégedni a német színészet vendég szerepléseit és a Berliner Theater bemutatkozását már nem hagyja tiltakozás nélkül: teljesen alaptalannak bizonyult. A közönség a Magyar Színházban is csöndesen viselte magát, amikor az előadás megkezdődött. A függöny első legördülése után pedig tapsolt és három-négy-szer hívta ki a Kleist-féle töredékben szereplő művészeket.

Valamivel több alapja volt annak a másik aggodalomnak, amit Lindau Pál maga nyilvánított, amikor konkurrens kollégájával, a Deutsches Theater igazgatójával összeküldöbözött. Dr. Lindau Pál attól félt, hogy két német vendég szereplés sok lesz egymásután; Budapest erszénye nem bírja ki heteken át a hatvan koronás páholyokat és tizenkét koronás zsölleket.

Ezt az aggodalmat az első est eredménye részben (mondjuk: negyedrészen) igazolta. A Magyar Színház nézőtere nem telt meg egészen. Négy-öt emeleti páholyban a Magyar Színház tagjai ültek; a földszinti zártzsekek három utolsó sora üresen maradt; a karzatok is gyérven voltak látogatva. De azért a jövedelem így sem lehetett megvetendő, mert a ház háromnegyed része tele volt és a háromszorosan föl emelt helyarákból csinos összeg kerülhetett ki.

Hozzátehetjük még, hogy a nézőtérben jóformán ugyanazok adtak találatot egymásnak, akik a Vígsházban a Deutsches Theater előadásait látogatták.

A Kleist-féle töredék nem tett mélyebb hatást a közönségre. Sokan a gyorsabban itélők közül némi csalódással néztek egymásra és azt mondogatták, hogy ez a berlini társulat nem olyan modern és igaz, mint a Deutsches Theater; ez a társulat a régi deklamáció híve s talán nem is több, mint a Burg-színházban egy főcikkadása. Ezek közül kevesen hitték, hogy csakhamar olyan szenzációban lesz részük, amellyel Budapest színházaiban még nem találkoztak.

Kleist fragmentuma csak az irodalomtörténet és a rendezés szempontjából érdekes. A szenvedélyes, extravagáns német költő, aki legszebb férfikorában megölte magát, hatalmas történeti szomorujátékot akart írni ebből a középkori tárgyából, de meghasonlásában a kézirat nagy részét halála előtt a tűzbe dobta. Ami megmaradt belőle, mindössze egy jelenet: a normannok Stambul előtt táborozva félnek a dögvészről és lázongva követelik, hogy hős vezérük, Guiscard Róbert vezesse őket vissza Italiába. A hős vezér maga is megkapja a borzasztó betegséget, de a sereg előtt titkolják, nehogy a rend végképp felbomoljon az amúgy is demoralizált táborban. Abbel, a vezér kis öcsése, nem akar hazudni és bevallja, hogy nagybátyja nem államügyek miatt vonakodik kilépni sátorából, hanem azért marad távol, mert a pestis már megtámadta testi szervezetét. A sereg elrémült a retentő kijelentésre. Ekkor Guiscard Róbert, akit görög fia értesített Abelard nyilatkozatáról, hirtelen kilép a sereg elé, hogy egészségeről, hatalmas erejéről, legendás immunitásáról bizonyítsa meg. Borzasztó erőfeszítéssel egy ideig legyőzi a halálos kórságot, de büszke nyilatkozatai közben egyszer csak összeesik és a sereg szemeláttára meghal.

A középkori normann harcosok lázongása, a pestis átsuhanó réme, Abelard és ifjabb Guiscard Róbert vetélkedése, a hős vezér vergődése és halála kor-festésnek erőteljes, de az ilyen cselekvény nélkül való korpék, ahol az egyes szereplők folytonosan emelt hangon deklamálnak, a tömeg pedig kórusban üvölt, jajgat és kiabál hozzá: husz perc múlva nagyon monotonná válik. Hátha még egy óráig tart, mint ez a fragmentum!

Se a töredék, se a bemutatása nem adott magyarázatot. A tömeges jelenetekben volt élet, de a meiningeniektől annak idején külön dolgokat láttunk. Kitűnően beszélt Conrad a szónokló aggyastján, Harry Walden Abelard és Hans Siebert a görög ifjabb Guiscard szerepében, de Kleist pathetikus nyelve a régi deklamáló stíl korlátjai közé szorította őket. Legjobbja imponált dacos kilépésével a hős vezér ábrá-

zolója, Pittschau Ernő. Rómes aróán, beesett szemében látszott, hogy a dögvész hozza magával. S iszonyu volt, amint üveges szemmel hirtelen lezuhant és lögett a fia karjai közt. Valósággal ketté tört, mint a viharban szétpattant fa törzse.

S most következett a legsajátosabb, legizgalgóbb, legszebb, legbizarrabb, legköltőibb és legraffináltabb dráma, amit életemben láttam.

Björnson itt a hatványa emelt Isben.

Edes, misztikus, beteg, idegrázó hangulatok folynak egybe. Az ember néha csak úgy lát, mint vastag ködön, fátylon keresztül; majd a darab értelmé, a szerző szándéka olyan ragyogó világossággal emelkedik ki a szimbólumból, mint a fölkelő nap.

Néha úgy tetszik, mintha játékokat üzne velünk a legbrillánsabb technikával; mintha összeszedné a hangulatok legszebb eszközeit és hideg virtuozitással, óriási fölénytel gyönyörködne a hatás-kiszámításnak ebben a rengeteg művészetében.

Máskor úgy tetszik, mintha apostolt látnánk magunk előtt, aki az igazság új evangéliumát nyújtja nekünk e hívó, tépelődő, haladókli alakokon keresztül és arra akar kitanítani, hogy az emberiség az eddigi nyomokon nem mehet tovább; hogy a dogmatikus vallást ideje volna megszüntetni, mert a csodákon alapuló bibliai kijelentések és a csodákat nem ismerő tudomány párhuzamos fentartásából hazugság, kétkedés, képmutatás és romboló disszonancia támad.

Egyszer azt hisszük, hogy az emberi erő korlátosságáról akart képet adni Sang lelkészben, aki elbizakodott tiszta egyéniségének csodatévő voltában és azt hiszi, hogy ő, Jézus Krisztus modern követője, ugyanazt teheti, amit a Messiásról az evangelisták — följegyezték: hogy imával gyógyíthat rák-betegséget, szívbajt, méhbját és egyéb kórságot.

Máskor azt hisszük, hogy csak a hipnotizmust, a szuggesztiót akarta csodálatos műloében a színpadra vinni és Sangban, a norvég lelképásztorban, Jézus csodatévő erejét magyarázza: ime, a hit mint erő és akarat. Halottakat nem támaszthat ugyan föl, haladókli betegetek sem akadályozhat meg abban, hogy meg ne haljanak, de ideig-óráig, pillanatokra a lelki-erőt urrá teszi a test idegei fölött, úgy hogy az álmatlanságban szenvedő elszunnyad, a senyvedő fölkel az ágyból és jár.

Egyszer azt hisszük, hogy komoly céljai vannak ezzel a darabbal, hogy mély tendencia lappang benne, hogy azt mondja a norvég lutheránus papoknak és talánemennyi papnak, aki az evangélium alapján áll: ne tanítsatok immár, hogy csodák vannak, mert csodák nincsenek és nem voltak soha; ne tanítsatok különösen akkor, ha magatok se hiszték bennük; inkább vetkőzzetek ki, semhogy hazudjatok a szószéken kenyérekeregetből!

Máskor azt hisszük, hogy csak azért írta meg ezt a két felvonást, hogy mindenki sirjon és borzadjon és reszkessen a gyönyörűségtől, amikor a lelkész meghuzza a haragot és a beteg asszony, aki másfél hónapig nem aludt, édesdeden elszunnyad és egyszerre-sötét lesz a zapfényes szoba és irozatos dörejrel leomlik a hegy a színpalak közt és ordító hangok hallatszanak kívülről, hogy az imádkozó lelkész megvan mentve, mert a hegyomlás megállott a templom kapujánál; és ebben a pokoli dörgésben és sikoltásban a papné nyugodtan tovább alszik, mint egy szép, fehér gyermek, akit a dajkája suttogó dallal ringat el.

Isben hangulat dolgrában mesés szépségeket produkál a Kis Egly és Borkmann Gábor némely jelenetében, de Björnson még nagyobb mesternék bizonyul; rekordja szédítő az első felvonás végén; az emberek ájulás környékeztek; és Szoyer Ilonka tényleg síró göröcsöket kapott; ki kellett vezetni a páholyból és a folyosón eszméletlenül esett össze.

A második felvonás szintén remek. A protestáns papok, akik első sorban enni akarnak Sang lelkész házában, majd vitatkoznak, hogy milyen állást foglaljanak el a „csodával” szemben és gunyosan pislogatnak egymásra: milyen szatíra ez! Azután a száz éves öreg papné, a volt lelkész özvegye, aki eljön megnézni az alvó asszonyt: milyen hangulat! És végül, amikor az asszony fölbredd, kilép az ágyból és jön a maga lábán és az ironikus papok most megdöbbenve és lelkesedve elkezdnek hozsannát énekelni a „csodatévő” kolléga tisztelésére és Sang ragyogó örömmel a karjaiba kapja feleségét; és a delirium tetőpontján egyszerre összeomlik minden csalás, minden diadal, minden csodatétel, mert a beteg asszony halva összeroskad és maga Sang is ott hal meg mellette, mert nem tudja túlnélni felesége halát és illuziója megsemmisülését: nincs, nincs ehhez fogható költészet, misztérium és csoportosító színpadi virtuozitás!

A kis Norvégiának volt föntartva, hogy a színpad legnagyobb reformátorai belőle szülessenek. Milyen józan, lapos és konvencionális a franciák technikája ehhez a rengeteg bravurhoz mérve, mely

még akkor is a költészet, az igazság és a legmagasabb eszmék régióiban látszik mozogni, amikor nem csinál egyebet, csak hallatlan raffinementtal kieszt mis en scène-t a felvonások végén!

Hálások vagyunk a *Lindau* társulatának, hogy ezt az eredetiségtől duzzadó rendkívüli munkát nálunk bemutatta.

Ebben a társaságban úgy látszik nem a nők hanem a férfiak közt van a star: az a művész aki Szám lelkészét játszotta. Hangja mély és csengő, olyan szép, mint a gróf Apponyié, alakja is magas, férfias, ideális; ha beszél, hipnotizáló erő árad ki belőle; elhisszük neki, hogy ártatlan, nemes, derült, Krisztus igaz követője, evangéliumi naivitás ebben a kételkedő világban. Maszkja is úgy volt választva, hogy a názarethi emlékeztetett és a hátsó színlát közepén függő Krisztus-kép pendantjának látszott.

A beteg asszony (Marie Frauendorfer) szépen aludt el, de beszéde tulerős volt, tele hangsulyval, szinkopával. A lelkész kételkedő fiát Harry Walden és a csodában hinni akaró lelkészt Alfred Halm kitűnően játszotta. A konzisztórium jelenete pedig a jellemző, összevágó játék remeklése. Az egész rendezés olyan tökéletesen kiaknázott mindent, ami ebben a darabban hangulat és színpadi hatás, hogy gyönyörűsége volt nézni. *Lindau* megérdemelte, hogy számtalanszor kitapsolják.

Ma este az *Erőnkön felül* második részére került a sor. Ez is rendkívül erős és hangulatokban gazdag, de se olyan szép, se olyan eredeti, mint az első. A *sztrájkot* már többször láttuk a színpadon. A munkások nyomora, a gyárossal való alkudozás, a kétségbeesett támadás és a szívtelen védekezés nem új motívumok. Igaz, hogy Björnsonnál borzasztóan idegrázó s a harmadik felvonáshoz képest, ahol a Holger kastélyban konferenciára gyűlt gyárosokat dinamittal légheróptik, abban a pillanatban a mikor le akarnak ülni a konferenciát betelező lukullusi lakomához: a *Takácsok* legerősebb felvonása gyermekes idill. De itt csak a borzalmasban van fokozat, nem az eredetiségben. Sőt ez a borzalmas is majdnem visszariasztó, annyira ki van keresve minden, ami az idegeket nyavalyatőrőssé teheti. Egy gyáros az izgatottságtól megőrül, amikor megtudja, hogy bezárták őket a terembe, és nincs mentés többé; hahotázva neki szalad a nyitott ablaknak és leugrik toronymagasságból. Holger lelővi Sang Eliást, az összeesküvés rendezőjét, aki komornyik-ruhában a konferenciás terem szőszékére áll és onnan mennydörgi a gyárosok haláltilétét. De a dinamitot egy másik, hülye munkás intése mégis fölrobbantja és rémes dörejjel omlik össze minden. Ez olyan iszonyu, hogy sokan kiszaladtak a színházból.

Talán jobb lett volna, ha Björnson csak az első részt írja meg és az erején felül vállalkozó tömeg tragédiáját nem lüzi hozzá. Annál kevésbé, mert a két rész közt benső kapcsolat nincs is. S az első rész magában véve olyan mesésen szép, hogy semmiféle folytatás nem illik hozzá.

A mai előadás a harmadik felvonás, a gyárosok konferenciája volt a rendezés koronája. Ehhez fogható életet valóban még alig láttunk színpadon. De az egyes szereplők feltűnően szónokoltak és deklamáltak és tulzott színpadi gesztusokkal fokozták a megukban véve is idegrázó helyzeteket.

A. E.

MŰVÉSZET.

□ **Klotild főhercegnő a tárlaton.** Klotild főhercegnő udvarhölgyével, *Sztáray* grófnővel megtekintette tegnap a tavaszi kiállítást. A frönges vendéget *Paur Géza* társulati ügyvivő kalauzolta. A hercegnő, aki maga is számos szép képet festett már, nagyon dicsérte az idei kiállítást, különösen a magyar művészetet. A termekben találkozott *Széchenyi* Hanna grófnővel, akivel hosszan elbeszélgetett. Távozásakor bejelentette *Paur* Gézának, hogy három magyar képet fog vásárolni.

□ **A Nemzeti Szalon tavaszi tárlata.** A *Nemzeti Szalon* újonnan átalakított helyiségeiben erősen folyik a rendezés munkája. *Csók István* és új művészeti alelnök vezetésével. Az óriási anyag miatt egy sorozatban ki sem állíthatja a *Szalon* a beérkezett műveket, úgy, hogy közvetlen a vasárnap megnyíló kiállítás bezárta után új képekkel folytatja a tárlatot a reorganizált *Szalon*. Ezen a kiállításon már majdnem az összes művészek, köztük a legjobbak és legnagyobb nevek is, részt vesznek. Így: *Ferenczy Thorma, Csók, Grünwald, Márk, Szalány, Mihalik, Olgyay, Kernstock, Katona, Zemplényi, Baditz, Kann, Hegedűs, Knopp, Bihari, Ujváry, Mannheimer, Stetka, Spányi, Szenes, Tull, Ligeti, Bruck Lajos és Miksa,*

Bosznay, Kacziány, Vajda, Rubovics, Telos, Bezerédi, Stróbl, Kézdi-Kovács, Gellért, Eisenhut, Torna, Pállya, Spányik, Peske, Telepy, Faragó, Edvi Illés, Honti, Rippi-Rónai, Nadler, Tahi Antal, Károlyi József, Vedres Márk és még számosan. A kiállítást szombaton, folyó hó 4-én, mutatják be a saját képviselőinek; az ünnepélyes vernissage vasárnap lesz.

□ **Kézimunka- és rajzkiállítás** nyílt meg ma reggel 9 órakor a m. kir. állami nőpáiskolákban (Szentkirályi-utca 7. és II. Fő-utca 11. sz. alatt) és öt napig marad nyitva, délelőtt 9-től 12-ig és délután 2-től 6-ig.

TUDOMÁNY. IRODALOM.

□ **Uj regény.** *Mohár Ferenc*, a *Budapesti Napló* belmunkatársa *Az éhes város* címen regényt írt, amely ma hagyta el a sajtót. A könyv ára három korona; kapható lapunk kiadóhivatalában.

□ **Az Akadémia nagyhete.** Az Akadémia elnöksége az 1901. évi nagygyűlés napjait következően tűzte ki:

Május 7-én, kedden délután 5 órakor az osztályok ülései. Tárjak: a) A pályázatok elődöntése. b) Új pályázatok kihirdetése. c) Szavazás az ajánlott rendes levelező és külső tagokra. d) Osztályelnök választása. e) Az állandó bizottságok tagjainak kijelölése. Az I. osztály javaslatot tesz a nagy jutalom és a Marczibányi-méltóság jutalom odaítélésére iránt.

Május 8-án, szerdán délután 5 órakor nagygyűlés. Tárjak: a) Az ünnepélyes közlés programjának bemutatása. b) Az osztályok jelentése. c) A jutalmat nyert pályamunkák jellegű leveleinek felbontása. d) Szavazás elhunyt tagok arcképének a képes teremben való feltűggesztéséről.

Május 9-én, csütörtökön déli 12 órakor az igazgatótanács ülése.

Május 10-én, pénteken délután 4½ órakor nagygyűlési elegyes ülés. Tárja: Elnök és másodelnök választása.

Május 10-én pénteken délután 5 órakor tagválasztó nagygyűlés. Tárjak: Az Akadémia igazgató, rendes, levelező és külső tagjainak választása.

Május 12-én, vasárnap délelőtt 10 órakor ünnepélyes közlés.

□ **A Magyar Történelmi Társulat** *Thaly* Kálmán elnöke alatt ma délután ülést tartott, amelyen *Ferenczy Zoltán* egyetemi könyvtárigazgató értekezett: *Kossuth s Wesselényi és az örök váltás* címen.

Az örökáltás ügyét sem az 1832/6-iki, sem a 40-iki országgyűlés nem oldván meg, elsőrendű nyílt kérdés maradt a 40-es évekbe is. Különösen 1846-ban a galíciai lázadás elsőrangú kérdése tette, mert a kormány részéről az a hírterjedt el, hogy kényyszerített örökáltásra gondolt örökös tartományai-ban. *Kossuth* ekkor előbb levélben, utóbb cikkben fejtette ki elveit erről Wesselényinek, mely szerint rögtön örökáltást s állami megváltást javasolt. Ezt *Wesselényi* ez idő szerint nem helyeselte, mert feltette az erdélyi urber ügyét s ez aggodalma nem volt alaptalan mert Erdély csakugyan az idők nyomása alatt megalkotta 1847-ben az erdélyi urbert; de sokkal kedvezőtlenebbet, mint a magyarországi, noha 11 évvel később alkotta s így a kormányt abba a helyzetbe hozta, hogy a törvényen saját kezdeményéből javított s így a nép pártfogójaként szerepeljen a nemesség népszerűtlenségével. *Wesselényi* s az ellenzék ezt előre látta s leveleikben egy parasztládától való agrodalom és jóslat nem egyszer nyert kifejezést, mi Erdélyben is következett s ebben az izgatott eszmék között éppen a 47-iki urbernek löszerepe volt.

A megtapsolt felolvasás előtt a folyó ügyeket intézte el a választmány. Beválasztották öt új tagot a Társulat kebelébe. Majd *Thaly* Kálmán elnök indítványára elhatározták, hogy *Szilágyi* Sándornak, a Társulat érdemes titkárnak sirja föl emelt emléket e hó 9-én, csütörtökön délután kegyeletes ünnepélyvel fogják felavatni a Kerepesi-úti temetőben.

□ **A Magyar Természettudományi Társulat** állattani szakosztálya 3-án (pénteken) délután 6 órakor a múzeum állattani intézetében (Eszterházy-utca 1. sz.) ülést tart a következő tárgysorozattal: *Méhely Lajos*: „A magyarországi békák hangja és hangszervei. (A különféle hangok bemutatásával). *Mocsárdy Sándor*: „Uj-guineai rémárazsak“. (Bemutattással). A geológiai folyóirat ügyében kiküldött bizottság jelentése.

SPORT.

□ **Uj játszótér.** A budapesti (budai) tornaegylet *Krisztina-körúti* játszótérén az átalakítási munkákat csaknem befejezték és a készülő versenypályára egyenesen mintaszínek nevezhető. A futó gyakorlatokat ezentúl 300 méteres körpályán és 140 méteres egyenes pályán gyakorolhatják; mind a kettő gyeppálya. Az ugró, dobó és a hajító gyakorlatokat szintén a legkiterjedtebb mértékben üzhetik. A tennisjáték híveinek öt teljes méretű pompás makadampálya és a tekőzőknek egy 24 m. hosszú agyagolt és fedett tekőpálya áll rendelkezésükre.

Az egyesületi tagok kényelmére tágas ülőző-, társalgó- és fürdőhelyiségek készülnek. Lesz buffet is, zárt és nyitott, Gerbeaud-ernyő alak. Május 15-től

kezdve az egyesület ide teszi át működése színterét és a rendes tornaórákat is hétfőn, szerdán és pénteken délután 6–7-ig itt fogják megtartani.

A pályát május 15. és 16-án nyitják meg ünnepélyesen a *III. kerületi tornaünnepély*vel.

Ezt a Tornaegyesületek Szövetségének felkérésére a Budapesti (budai) Tornaegylet a saját nyári tornaünnepélyével kapcsolatban rendezti újonnan átalakított és berendezett pályáján. Az ünnepély iránt sportkörökben már most is rendkívül nagy az érdeklődés, amennyiben a budapesti testedző egyleteken kívül számos vidéki tornaegylet és Athletikai Klub is bejelentette már a részvételét, úgy hogy előreláthatólag a résztvevők száma meg fogja ütni az 500-at.

□ **Az angol első nagy tenyészversenyt**, a 2000 guineast, távirati jelentésünk szerint az outsider *Handicap*er nyerte meg *Doricles*. *Oscho*, *Veles* és 12 más ló ellen. A győztes start-oddsa 33 : 1. *Lovasa* *Halsey* volt. A favoritok: *Orchid* és *Lord Bob* helyeztetlenül jutottak.

□ **Pozsonyi versenyek.** Az urlovasok szövetekezete által rendezett pozsonyi meeting első napját ma tartották meg Budaestről és Bócsról lerándult nagyszámú közönség jelenlétében. A főversenyben, a nagy pozsonyi akadályversenyben csak 4 ló indult, de a verseny azért igen szép végkzúddal végződött, melyet *Eltz* báró küzdelem után fejhosszal döntött el *Vendel* javára. Egyébiránt a népszerű *Geist*-istálló kettős győzelme említhető. A részletes eredmény a következő:

I. **Eladók versenye.** Díj 1000 korona. Távozság 1800 méter. Dr. *Haber L. Györgytallerja* (br. *Eltz*) első, *Mauthner V.* *Versuchja* második, gróf *Orssich P.* *Csittje* harmadik, azután: *Joke*, *Dijnok*, *Bekannter*. Totalizátor: 10 : 21. Helyrefogadások: I. 50 : 63, II. 50 : 23.

II. **Ligettfalvi Handicap.** Díj 1200 korona. Távozság 1600 méter. *Geist G. Mr. Johnja* (Krause) első, gróf *Orssich P.* *Teuff-Teuffje* második, Mr. *White* *Cheerup* harmadik, azután: *Phylut Tokaj*, *Wundermadt*, *Pentesilea*. Totalizátor: 10 : 49. Helyrefogadások: I. 50 : 147, II. 50 : 69, III. 50 : 74.

III. **Álványdíj.** (Gátverseny.) Díj 1800 korona. Távozság 2400 méter. *Geist G. Bohémeje* (Machan) első, *Hathy Almója* második, gr. *Orssich P.* *Monzaja* harmadik. Azután *Diomed*, *Sherman*, *Winifred*. Totalizátor: 10 : 64. Helyrefogadások: I. 50 : 202, II. 50 : 126.

IV. **Kupa akadályverseny.** Díj 3000 korona. Távozság 4000 méter. *Blaskovich E. Avar II.-je* (Brown) első, *Geist G. Bolgyója* második, herceg *Taxis V.* *Félenkje* harmadik, azután *Czakompak*. Totalizátor: 10 : 15. Helyrefogadások: I. 50 : 55, II. 50 : 55.

V. **Nagy pozsonyi akadályverseny.** Díj 8000 korona. Távozság 5000 méter. Dr. *Fischl O. Vendelje* (Eltz) első, lovag *Sztyagowsky Cziranoja* második, *Geist G. Redactorja* harmadik, azután *Kótyag*. Totalizátor: 10 : 19. Helyrefogadások: I. 50 : 55 és II. 50 : 55.

VI. **Polgárdíj.** Díj 1500 korona. Távozság 2400 méter. *Lipthay B. Ex lexje* (Szemere) első, *Mrtner V. Pausanásja* második, *Geist G. Igrice* harmadik, azután *Peninsular*, *Cartell*. Totalizátor: 10 : 20. Helyrefogadások: I. 50 : 66 és II. 50 : 60.

□ **A bécsi meeting vége.** Tegnap, május elsőjén volt vége a *Freudenau* tavaszi meetingjének, a kétéves versenyekre való tekintettel nagy érdeklődés közt. A *Szent Lipót-díj* és *Micsoda-verseny* évek óta szenzáció a bécsi turfnak, nem ugyan díjakra való tekintettel, hanem azért, mert e két versenyben mutatkoznak be először a pályán a jövő reményei, az új kétévesek. Beköszöntésük most is érdekes volt. Mind a két versenyben sok ló indult, s mind a két versenynek olyan szép volt a lefolyása, hogy a legüregbebb lovak nem igen tudnának ilyen szép finisht vívni, mint ezek a tapasztalatlan, temperamentumos kezdő csikók. Különösen gyönyörű volt a *Szent Lipót-díj* végkzúddal: a három első helyre beérkezett *crackje*, *Autocrat*, *Csatt* és *Fex* bizonyára évrátára javához fog tartozni. *Autocrat* természetesen szintén a *Péchy* *Andor* lova, lovasa szintén *Tarai* volt, aki nélkül ma szintén nem nyert volna *Péchy* *Andor*. A *Micsoda-versenyben* *Haladj* *Jankovich* Gyula kétévese aratot szép győzelmet, míg a *Fenek-versenyben* meglepő könnyen verte *Retour* a favorit *Semper idemen* kívül *Topromenet*, *Carrasco* és a többi társait. A részletes eredményeket itt adjuk:

I. **Handicap.** Díj 2000 korona. Távozság 1200 méter. *Báró Uchritz Zs. Billaja* (Tarai) első, *Gallait* második, *Hippokrates* harmadik. Futottak még: *Opposito*, *Gaudirole*, *Timor*, *Cabbage*, *Rose*, *Bakator*, *Aranyeső* és *Satanella*. Totalizátor: 10 : 37. Helyrefogadások: I. 50 : 82, II. 50 : 91, III. 50 : 101.

II. **Micsoda-verseny.** Díj 3000 korona. Távozság 900 méter. *Jankovich B. Gy. Haladjja* (Adams) első, *Never* második, *Boa* harmadik. Futottak még: *Rialto*, *Hü*, *Amras*, *Pisztráng*, *Tubereuse*, *Anisette* II., *Szerencse*, *Minta*, *Quitt* és *Perkal*. Totalizátor: 10 : 64. Helyrefogadások: I. 50 : 108, II. 50 : 139, III. 50 : 100.

III. **Fenek verseny.** Díj 8000 K. I., 1000 K. II., 500 K. III. Távozság 2000 méter. *Dréher Antal Retourja* (lov. *Jones*) első, *Topromene* második, *Carrasco* harmadik. Futottak még: *Lovag*, *Atilla*, *Semper idem*, *Gondi* és *Mindegy*. Totalizátor: 10 : 66. Helyrefogadások: I. 50 : 103, II. 50 : 194, III. 50 : 171.

IV. Szt. László-díj. Díj 8000 K. I., 1000 K. II., 500 K. III. Távoltság 1000 méter. Péchy A. Autokratja (lov. Tarai) első, Csatt második, Faix harmadik. Futottak még: Buentoro. Cavatina, Couleur, Clavigo, Sultana, Durnyi és Rusticus. Totalizátor: 10: 44. Helyrefoadások: I. 50: 85 II. 50: 99. III. 50: 168.

V. Eladverseny. Díj 2000 K. I., 400 K. II. Távoltság 1000 méter. Báró Königswarder H. Esparsette (Adams) első, Tiamo második, Manilla harmadik, azután Gezant, Narenta, Allerweid fidel és Hamamelis. Totalizátor: 10: 39. Helyrefoadások: I. 50: 104 II. 50: 174 és III. 50: 124.

VI. Beaten-Handicap. Díj 2000 K. I., 400 K. II. Távoltság 1600 méter. Szemere M. Melstanoja (Cleminson) első, Fair Trick második, Neleus harmadik, azután Ronny és Rikkants. Totalizátor: 10: 35. Helyrefoadások: I. 50: 88 és II. 50: 124.

VII. Erbprinz-gátverseny. Díj 4000 K. I., 700 K. II., 800 K. III. Távoltság 2800 méter. Haas G. Valaktje (Park) első, May be második, Dráva harmadik. Totalizátor: 10: 15.

EGYESÜLETEK.

(A Pázmány-egyesület) ma délután tartott választmányi ülését csatlakozva a Budapesti Újságírók Egyesülete határozatához, kimondotta, hogy gondoskodni fog Aldor Armin hírlapíró árváiról. Agondnokságba kiküldte a maga részéről Margalits Edét, Kiss Istvánt és Bónitz Ferencet. Együttal köszönetet szavazott a Budapesti Újságírók Egyesületének nemes elhatározásáért, valamint az erzsébetvárosi plébániának a disces temetés díjtalan rendezéséért.

Nyiltér.

„Önsegély“

Takarék- és Hitelszövetkezet

VII., Bohnay-utca 4. I. (Károly-körút mellett, Dreher-palota)
4 évig tartó Vt-k évárusultunk 1901. május 1-én kezdődik. Közösön nyújtunk kereskedőknek, iparosoknak és hivatalnokoknak könnyű viszonyozási feltételeket mellett. Míg más szövetkezeteknél mindig az eredeti kölcsönösség után fizet a kölcsöntérő a kamatokat, nálunk a második évben az eredeti kölcsönösség csak 1/2 része, a harmadik évben csak 1/3 része, a negyedik évben csak 1/4 része után fizet kamatot. Heti betéti mindazonáltal kamatotnak. A kamatok nem 4 hóra előre és egyszerre, hanem a hitelbetétessel együtt 53 hétévesre előre előre rendelkezésére állnak.

A Keleti-féle szabad. boríték-gyár
május hó 1-től helyiségeit Gyár-u. 22-ről
Eötvös-utca 20. sz. alá
helyezte át.

Dr. VAJDA ADOLF

orvos 1. é. május 1-én lakását

Andrássy-ut 17. sz. alá helyezte át.

KLINGER HENRIK

Iroda és raktárhelyiséget

V. SZABADSÁG-TÉR 11. szám alá helyezte át.

Tömegesen kelendő

útköz gyárállalathoz, mely a legjobb kezekben van, közreműködő

társ, 25.000 koronával

keresetiek. Ajánlatok „Biztos járadék” jellegével a lap kiadói hivatalához küldendők.

Dr. Gáspár Ferenc

opérateur-fogorvos

v. haditengerészeti fregatt-orvos

május 1. óta lakik

V., Deák Ferenc-utca 14. szám.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A braganzai herceg uszorásai. A királyi tábla harmadik ítélőtanácsa ma hirdette ki ítéletét Lejkovics-Lukács Mátyás és Vargha Antal uszorások ügyében, akik Ferenc József braganzai herceg nevére negyvenezer forintot váltott hamisítottak. A tábla helybenhagyta a törvényszék ítéletét, amely Varghát magánokirathamisítás büntetéseért három évi fegyházzal, Lejkovics-Lukács Mátyás pedig mint bűnszándékkal két évi s hat hónapig fegyházzal sújtja. A vödök, dr. Weiss Ödön és dr. Vaisz Sándor semmisségi panaszt jelentettek be.

§§ Örökösödési per. Érdekes perben hozott ítéletet nemrég a szegvárdi törvényszék. Özvegy gróf Benyovszky Béláné édes atyja, néhai Tengelicz Gindly Rudolf 1884. évi október hó 17-ikén ugy végrendeletet, hogy tolmagegyei birtokaiból korelsőségen

nyugvó családi hitbizomány alakíttassék, s e hitbizomány birtokosul első sorban özvegy gróf Benyovszky Bélánétól származott idősebb unokáját: gróf Benyovszky Rezsőt s korelsőséggé szerint következő férfiörökösöket, ennek fiutódok nélkül leendő elhunyt vagy fiutódainak magvaszakadása esetére pedig másik unokáját: gróf Benyovszky Emánuel és ennek férfiörökösöket végül mindkét Benyovszky-ágnak fiágán leendő kihalta esetére másik leányának: Moccsary Odönnének fiait és ezek fiutódait jelölte ki. A végrendelet utolsó pontjában ki van adva még az is, hogy azon esetben, ha a családi hitbizomány felállításához a királyi jóváhagyás bármiké oknál fogva megtagadtatnék, a hitbizománynak szánt tolmagegyei jószágaira általa kinevezett örökösök örökösödési sorrendjüket ezenül is megtartsák azzal a korlátozással, hogy a fekvőségeket adóssággal terhelni nem szabad. A végrendelet utóbbi pontját — miután a családi hitbizomány felállítása tényleg nem sikerült — néhai Gindly Rudolf egyik leánya (aki a törvényes örökösrészt jóval többet kapott) Moccsary Odönné, született Gindly Gizella perrel támadta meg s a tolmagegyei birtokra, vagyis a hitbizománnyól szánt vagyonra nézve is a törvényes örökösödési bírói kimondását kérte. azt vitatván, hogy ezen végrendeleti intézkedés szintén hitbizomány felállítását célozza, s mint ilyen érvénytelen. A szegvárdi kir. törvényszék a pert a gróf Benyovszky család javára döntötte el. Az indokolás kiemeli, hogy a megtagadott végrendeleti pont hitbizomány helyettesítést jogal magában, melyet magánjogunk és joggyakorlatunk egy fokra terjedőleg megenged és érvényesnek ismer el. Mivel pedig a magyar öröklési jognak egyik sarkalatos tétele, hogy a végrendelet akaratát egészen azon pontig, a meddig törvénybe nem ütközik, végrehajtandó. — ezért a bíróság kimondta, hogy a vitás birtok első sorban gróf Benyovszky Rezsőt illeti, kinek a végrendeletben megállapított sorrend szerint következő első utóörököse a vagyon már korlátlan tulajdonosi joggal fogja örökölni. Rámutat végül az ítélet arra, hogy ugyanaz volna az eredmény még akkor is, ha a végrendelet utolsó pontja nem léteznék, mert a hazai joggyakorlatunkban állandóan követelt jogelv szerint oly esetben, midőn a családi hitbizomány felállítása meghiúsul, ennek helyébe minden külön rendelkezés nélkül is a hitbizományi helyettesítés lép. A törvényszék Moccsary Odönnét keresetével elutasította s kimondta, hogy öröklési igényének semmi törvényes alapja nincsen. A perben a Benyovszky grókokat dr. Szántó Miksa és dr. Héray Andor budapesti ügyvédek képviselték, Moccsary Odönné ügyvédje Polónyi Géza volt.

§§ Bukott kereskedők. Ma két bukott cég bünpört tárgyalta a büntetőtörvényszék. Zifferblatt Armin és Knöpfmayer Izidor kereskedők rövid idő alatt mintegy 2-0.000 korona adósságot csináltak. A törvényszék s a felsőbb bíróságok annak idején Zifferblatt Armin egy évi. Knöpfmayer Izidort fél évi fogházra ítélték vétkes bukás vétségéért. Az elítéltek pörjítésal élték s újra ítéletet kérelmükkel Bakonyi bíró elnöklése alatt ítélező tanács tárgyalta. A tárgyaláson azonban az elítélteknek nem sikerült javukra mit sem felhozni. A törvényszék elutasította újratételei kérelmükkel, mire a jogerős kuriai ítélet alapján mindkettőt nyomban le is tartóztatták.

Póldák Jakab papirkereskedő volt a másik vádlott. Ellene család bukás büntetése címén indult meg a büntézés, de a törvényszék csakis vétkes bukás vétségéért helyezte vád alá azért, mert fizetésképtelensége tudatában árakat rendelt és türtte, hogy ellene végrehajtásokat vezessenek. Agoraszító bíró elnöklése alatt a ma lezajlott tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy amikor az árakat rendelte, még nem volt fizetésképtelen. A másik vádra pedig mentésképpen azt hozta fel, hogy ő a toglalás után azonnal megkérte maga ellen a csődöt. A törvényszék dr. Balázs Elemér alügyész vád- és dr. Grünhut Armin védbeszéde után ellogadta a vádlott védekezését s felmentő ítéletet hozott, amely jogerős is lett.

TAVIRATOK.

Madrid, május 2. Aguilasan és Murciaban, ahol mintegy ezer bányamunkás sztrájkol, zavargásra került a dolog. A sztrájkolók a rendőrökre lőttek, akik erre visszalőttek. Egy ember meghalt és többen megsebesültek.

Páris, május 2. Ma vették fel ünnepélyesen Berthelot kémikust és volt külügyministert az Academie Françaisebe. Az üdvözlő beszédet Jules Lemaitre mondotta aki kiemelte Berthelot nagy tudományos érdemeit. Berthelot székioglálójában elődjének, Bertrand matematikusnak a jelentőségét méltatta.

Inzultált püspök.

Lissabon, május 2. Coimbraiban tegnap egy egyházi szertartás alkalmával a nép súlyosan inzultálta a püspököt. Több papot tettesen bántalmaztak.

A kínai bonyodalom.

Köln, május 2. A Köln. Ztg.-nak jelentik Pekingből: Az oroszoknak Mukden mellett véres csatájuk volt. Hatvanegy orosz elesett, közöttük négy tiszt. Zerpicki tábornok veszedelmesen megsebesült.

Berlin, május 2. Gróf Waldersee löhadvezér jelent Pekingből tegnapi kelettel: A beérkezett jelentések szerint az április 23-ikán és 24-ikén vívott csatákban összes veszteségeink a következők voltak: Dreivells hadnagya és hét ember elesett. Az utóbbiak közül kettőt a bennszülöttek vertek agyon takarmány-

szedés közben, kettő pedig egy robbanásnál lelte halálát. Richert hadnagya (az 1. ezredből) és tizenkét ember súlyosan megsebesült, Mühlensfeld őrnagy az (1. ezredből), Duster hadnagya a (3. ezredből) és Koch hadnagya a (4. ezredből), továbbá harmincegy ember könnyű sebet kapott. Hoffmeister ezredes lebukott és megsérült. Zsakmányul ejtették 18 gyorsüzelő ágyút és sok régi szerkezetű ágyúcsövet.

A délafrikai szabadságharó.

London, május 2. Brodrick hadügyminiszter tegnap Guifortban mondott beszédében azt hangsúlyozta, hogy a délafrikai háborút minél hamarabb be kell fejezni. Kijelentette továbbá, hogy amíg mások jobb intézkedéseket nem hoznak javaslatba, a kormány ragaszkodni fog a hadsereg szerveztőre vonatkozólag tett mostani javaslataihoz.

London, május 1. Lord Kitchener táviratozza Pretóriából mai kelettel:

Greenfell tábornok Dergplatsnál, Halversberg mellett, megtámadta a boerokat, akik ott felállították az utolsó Long Tomot és 10.000 yardnyi távolságról megkezdtek az ágyúzást. Mikor a Kitchener-lövészek 3000 yardnyira közeledtek a boer táborhoz, a boerok levegőbe röpítették az ágyút és visszavonultak. Tíz boert elfogtak. Más csapatok azt jelentik, hogy több ütközetben elcsett tíz boer, megsebesült hat és fogságba esett tíz. Hatvan boer megadta magát. 400.000 puska-töltény az angolok zsákmánya lett. Az angolok vesztesége négy halott és hét sebesült volt.

Cradoek, május 2. Az utolsó két hét alatt tervszerű hadmozdulatokkal kordont akartak vonni a Fokgyarmat közepértületein lévő boer haderő körül. Ez a haderő 180 emberre rug Seepers parancsnoksága alatt Sneewbergben és 40 emberből Malan parancsnoksága alatt, akik állítólag észak felé vonulnak, továbbá 60 emberből Smeanepeel parancsnoksága alatt New-Bethesda mellett és néhány száz emberből Fouché parancsnoksága alatt Zuurbergen mellett. Aligha lehet kétséges, hogy Kruijsinger parancsnok egy hét előtt átlépte az Oranje folyót. Creve őrnagy néhány nap előtt kétszer is harcba keveredett Fouché hadoszlopával, amely mindkét alkalommal veszteségekkel visszavonult. Tegnap yeomanry-csapatok és Seepers hadoszlopa között harcra került a dolog. Kisebbsé összehúzózkész naponta előfordulnak.

Pestiseset Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, május 2. Hire jár, hogy Galata külvárosban pestisgyanús megbetegedés fordult elő. A ház körül, amelyben a beteg fektet, egészségügyi kordont vontak, két boltot bezártak. A beteg görög származású és egy éve lakik Konstantinápolyban. Allapota a beoltás után javult. Ujabb pestiseset eddigéle nem fordult elő.

Konstantinápoly, május 2. A közegészségügyi tanács elrendelte a Konstantinápolyból akár szárazföldön, akár vízen elutazó személyek orvosi megvizsgálását. Mindazokat, akik a pestisbeteggel érintkeztek, ugyszintén a beteget magát a Boszporus partján lévő kavakai kórházba vitték. Azt a gyárat, amelyben a beteg dolgozott, ugyszintén lakását dezinficiálták és azután bezárták, a gyárban talált árakat pedig megsemmisítették. A közegészségügyi tanácsnak egy külön bizottságát megbízták óvrendszabályok kidolgozásával.

Közzgazdasági táviratok.

Triest, május 2. A Rionione Adriatica di Sicouta mai közgyűlésen elhatározta, hogy a részvényeseknek 160 koronát fizetnek részvényenként.

New York, május 2. (Terményiárlás.) (Zárta.) Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/2 (8 1/2), júniusra 7.90 (7.92). Augusztusra 7.61 (7.64). New-Orleansban helyben 8 1/2 (8.—). — Petróleum: Stand white New Yorkban 7.25 (7.40). Stand white Philadelphian 7.20 (7.35). Refined in Cases 8.25 (8.40). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — Zsir: Western steam 8.60 (8.60). Robe és Brothers 8.75 (8.75). — Tengeri irányzata igen szilárd. — Májusra 54 1/4 (53 1/4). Júliusra 52 1/2 (50 1/4). — Szeptemberre 50 1/2 (49 1/4). Buza irányzata igen szilárd. Páros őszi helyben 85.— (83 1/2). Májusra 81 1/2 (80.—). Júniusra — (79 1/2). Júliusra 79 1/2 (79 1/4). Szept.-re 78.— (77 1/2). Gabona szállítási díj Liverpoolba 1.— (1 1/2). — Ár: air 140 f. sz. 6 1/2 (6 1/4). Májusra 5.35 (5.25). Augusztusra 5.60 (5.45). — Liszt: Spring Wheat cears 2.80 (2.75). — Cukor: 8 1/4 (8 1/4). — On: 25.95 (25.95). — Kéz: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 2. (Terményiárlás.) (Zárta.) Buza irányzata igen szilárd. — Májusra 73 1/2 (72 1/2). Júliusra 73 1/2 (73 1/4). Tengeri irányzata igen szilárd — Májusra 53 1/4 (49 1/4). — Zsir: Májusra 8.12 (8.12). — Júliusra 8.07 (8.07). — Szalonna short clear 8.45 (8.47). — Sertéshús: Májusra 15.15 (14.85). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Palika.

En kis öcsém, aranyvirágom,
Ha gyöngyszemed reám nevet:
Egy rég letűt csodás világba
Ringatsz te vissza engemet.

Ha gögicsél rózsás kis ajkad,
Elhallgatom napestelig,
A szívem a te zengő szóddal
Be sohse, sohse telhetik.

S ha lány kacérossal simogatod
El-elboruló homlokom:
Tündérszáron röptész át engem
A nagy, a sötét gondokon . . .

Fabula János.

+ **Sasselot.** Erről a francia falucskáról érdekes közlemény olvasható egy bécsi lapban. Sasselot Normandiában van s van egy kastélya, amelyben boldogult Erzsébet királynéknak több hónapot töltött. 1875. egyik júniusi reggelén történt, hogy báró N. . . , a bécsi udvar szertartásmestere Sasselotba érkezett, amelyet a királyné vadászatközben fedezett fel. Anynyira megtetszett neki, hogy ott akart élni egy ideig. A kastély tulajdonosa örömmel engedte át bérbe a házat. Néhány nap múlva megérkezett kocsin egy grófnő, aki anynyira hasonlított a királynéhoz, hogy gyakran tévesztették össze vele. Az egész kísérettel jött s a falu nagy lelkesen úgy is fogadta, mintha a királyné lett volna. A dolgot szándékosan rendezték így, hogy a királyt megcsabadítsák a lármás fogadás izgalmaival. Erzsébet királyné később érkezett s aztán boldogan élt a kastélyban, amelynek földszintjét a kis Mária Valéria főhercegnő foglalta el nevelőnőivel. A falu kíváncsisága aztán nap-nap után ki lett elgítve. A királyné sokszor kikocsizott, s utána díszes kocsiiban mindig ott következett *Iris*, az óriás szürke dög, őrével, egy piros libériás szerecsennel. A királyné idilljét különös esemény zavarta meg kevésbé az elutazása előtt. A kerület még ma is élő akkori alprefektének az a sajtósági gondolata támadt, hogy neki kötelessége tiszteletét tenni a falu ritka vendégénél. El is ment a kastélyba, mert biztos volt, hogy szeretetreméltóan fogadják majd. Ámbár ismeretes volt, hogy a királyné senkit sem fogad, mégis eljutott a szertartásmesterig: aki kereken megtagadta neki, hogy a királynénak bemutatassa. Az alprefekt nagyon zajosan viselkedett, a báró végre kiutasította. Amíg ez megtörtént, tükön ült, mert a szomszéd szobában tartózkodott a királyné. És mikor a tolatkodó látogató a kertbe ért, a királyné — így beszél — kinyitotta az ablakot és vakra töltött revolverrel kilőtt a szabadba. A szegény báró csaknem kegyvesztett lett, mert a királyné őt tette felelőssé minden kellemetlen-

ségért. Az egész dolgot azért elevenítik fel, mert a sasseloti kastélynak hír szerint most Mária Valéria főhercegnő lesz nemsokára a vendége.

+ **A szerelem amulett-ligája.** Ez egy új társaság Amerikában, ahonnan mindig csak tüleli szellemű vállalkozásokról érkeznek hírek. Ez a titokzatos és különös cím a társaság célját nem árulja ugyan el, de ez a cél egyike a legideálisabbaknak. Mr. Blair most Angolországban csinál neki propagandát és a következőkben lejt ki azt a programot, amelynek Amerikában eddig már igen jelentékeny sikere van.

— A népek — így szól Mr. Blair — hanyatlásnak indultak, mert nagyon kevés szerelmi házasságot kötnek az emberek. Ha több ilyen házasság volna, kevesebb lenne a betörő, több lenne a boldogság, több lenne az erős gyermek, kevesebb lenne a botrány és a válás. Az amulett-liga célja, hogy előmozdítsa a szerelmi házasságokat. Mi társasköröket szervezünk azoknak, akik a célunkban hisznek, s azok újra alakítanak köröket. A házasság nem zárja ki a tagot köreinkből. A rend feje D. B. Hayes, bostoni milliomas, aki hivatásul tüzte ki, hogy a regényes szerelem és a tökéletes házasság evangéliumát hirdesse. Van folyóiratunk is, amely érdekeinknek szenteli magát. Londonban irodát akarok nyitni és amily rohamosan csak lehet, köröket akarok szervezni Mr. Hayes, aki vagyonát az ügynek szenteli, bőségesen elősegíti munkánkat. Nemsokára a Hyde-Parkban előadásokat tartok a szabadban e kérdésről.

+ **Korcsmai beszélgetés.** Az aszkaloni fekete cápához címzett fogadó asztalánál történt, Krisztus születése előtt jóval, hogy egy Sokrates nevű bölcsegy izben földhöz vágta a serleget.

— Mester, te haragszol, — szolt egy ifju.

— Haragszom, — szolt Sokrates — és soha nem jövök többé az aszkaloni fekete cápához. Ez a vendéglős hamisítja a borát s azt hiszi, hogy mert a klasszikus korban élünk, azért neki mindent szabad. Anyyra el vagyunk telve Hellas tisztaságával, hogy két ezer év múlva, minden borkereskedő azt fogja hinni, hogy Aszkalóban becsületes ember volt a korcsmáros.

— Nem mondanád meg mester, hogy milyen borhamisítási eljárásokat ismersz? Az utókor hálás lesz irántad.

— Szívesen — szolt a mester s a következőkben vázolta Hellas borhamisítási ügyét.

Hellásban megörlik a márványt s porát vegyítik a borba. Megégetik a gipszet s összetörvén, borral elegyítik. A berkekben összeszedik az olajbogyót és cipruságat, nedvét kifacsarják s borba öntik. A tenger vizével is keverik a bort és így esett, hogy a napokban elrontottam a gyomromat. Ezernyi az olyan anyag, melylyel borainkat rontják. Szemérmetlenül

és bátran rontják, mert azt hiszik, hogy az utókor föl sem meri tenni rólunk az ilyen hitvány-ságot. Az igazat megvallva, szeretnék már az új korban élni, mikor országos skandalum kerekedik belőle, ha egy-egy boráros meghamisítja a borát s a derék emberek sóhajva beszélnek a régi idők gyönyörűségeiről, mikor csupa nektár volt a bor. Ha az új korban élnek, elmagyarázám, hogy az én koromban sokkal többet és sokkal ügyetlenebbül hamisítottak. Rózsalaajjal, ürömmel, spárgával, terpentinnel, fahéjjal és mindentféle egyébbel, s a mellett olyan drágán mérték, hogy csak ünnepnapon jutott hozzá az ember.

Damogeron, a szomszédom, veszedelmes borhamisító. A pincéje össze van kötve a tengerrel s a fák nedvével keveri a borát. Didymos alaet, amoniomot és fahaját vegyít a borába s ráfogja, hogy ó-bor. Mondom nektek, hogy nem érdemes élni Hellaszban s ezért vágám földhöz a poharat.

Az aszkaloni fekete cápa-asztaltársaságnál nem beszél így Sokrates, de beszélhetett volna. El lehetett volna keseredve, mert újabb kutatások kiderítették, hogy Görögországban szerződött el volt terjedve a borhamisítás s hogy a klasszikus ókor borászai messze túlszárnnyalták a jelenkor borhamisítóit. Ők klasszikusai voltak a borászatnak.

+ **A kínai — mint ellentét.** Hogy mennyire ellentét az európainak a kínai, arról egy német lap a következőképpen számol be: A kínai nem leveszi, hanem fentartja kalapját, mikor köszönt. A saját kezét rázza meg és nem a tédet, amikor téged üdvözlöl. Nem feketére, hanem fehérre mázolja a cipőit. A sarkával lép a kengyelvasba és nem a lábahegyével. Asszonyai gyakran nadragban járnak, ő pedig szoknyában kiseri őket. Kellemetlen hírek hallatára mosolyog, hogy a rossz szellemeket ezáltal megfélemszse. Balkezeknek juttatja azt az elsőbrendű szerepet, melyet nálunk a jobb játszik. Szüleinek pedig névnap vagy születésnap meglepetésül bizonyos előszeretettel — koporsót ajándékozik.

Ugy látszik, a németek annyi különöséget látnak az európai és kínai között, amiből lassanként azt is ki lehet következtetni, hogy a kínai tulajdonképpen nem is ember, és ami Kínában történik, az: nem embertelenség. — A népismer politikai célokat szolgál.

+ **Üvegcsillánkok.** A *Lancet* című londoni folyóirat, amelynek laboratóriumában mindenféle élelmi szereket és csemegecikkeket szoktak megvizsgálni, legutóbb olyan élelmiszer-hamisításra jött rá, ami minden eddigi gonoszságot felülmul ezen a téren. A laboratóriumnak valami cukorsüteményét küldték be, amely olyannak látszott, mintha részben kristály-cukorkából állana. Azért küldték be vizsgálatra, mert

Djebulesku megrázkódott, hazafele sietett, de az égő betűk ott csillogtak folyton szemé előtt: Time minte!

MÁSODIK KÖTET.

A „Berger-Etablissement.”

A magyar emigráció, dacára az osztrák lapok örökös gunyolódásának, nem bizonyult operett-alakok szövetségének, sőt író- és szónok-tagjaival bizonyos tekintélyre vergődött a kontinens köztudatában. Idehaza a reménykedők szívében még mindig az a pástortűz volt, melytől egyszer még lángot kap az erdő. Az erdő várni látszott. Elvonultságában mint titokzatosabbá lett. Amint a bitófákon, börtönök falai közt, egyre hullatta le legdiszesebb leveleit; mind esetében látszott odatapadni fenyegető árnyékul ama kis fénynek, mit az emigráció lobogtatott. Ausztria minden ellenségeinek eszköz volt kezében a pislogó fény és szövetséges fegyverré válhatott az ismeretlen árnyék. El kellett végleg oltani a pislogó fényt és szétszaggatva itt is ott is, bevillagítani az árnyékokat.

Bent az országban ezen működött az újonnan szervezett birodalmi közigazgatás és a külföldön ezen dolgozott az osztrák diplomácia.

Voltak önként vállalkozott segítségei ennek is, annak is. Emberek, kiknek lázas agyát a káoszba való alkotás hevítette. Emberek, kiknek szívét a tomboló vihar egyes villámai gyűlölettel sujtották tele. Emberek, kik keresték az elszedülteket, fanatikusokat, eszköznek jelentek azok bárkinek és bármire, csakhogy az így nyert anyagi erővel a sárból és piszokból kiérzszakolják egzisztenciájuk gyarapodását.

Ez alakok egyike volt Berger Ignác és a báró Göltsersen építésze, ez a 40 év körüli, már szürkületi kezdő erdélyi zsidó, kinek pocakosodó termete, éppen nem kellemes vöröses arc, nagy kiálló fogai mellett gyönyörű mandulazsemé, fekete hajja, magas, hajlékony termetű felesége volt. Egyike ama boszniai zsidó-családok leszármazottai-

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

(42)

— Talán jobb meghalni, mint annak köszönni életünket, akit gyűlölünk. Imádkozunk, hogy az Isten ne Djebuleskut küldje megmentőnknek.

Az ablakon e pereben erős vizugár hatolt be. A víz rácsapott az ablakpárkány lángot fogott részére, susterogni készítve a zsaratnokot. A leforrázott gőz betöltötte a szobába, megsűrítve még inkább a felülről lecsapódó fekete füstöt máris terhes levegőt. E forró gőzben és áthatlan füstgomoly között alig lehetett megkülönböztetni a tárgyakat.

Az ablakban a vizugártól folyton locsolva egy erőteljes férfialak jelent meg. Megragadta az ablak mellett hajveszkelő nőt és mielőtt az bár egyet szólhatott volna, félkarjával átkarolva gyorsan lekuszott a létrán.

— Urnömet, Zelma baronesset! sikoltzott az öreg komorna — a szédületes lerohanásban. Azután nem látott semmit, csak érezte, hogy egy másik férfi ragadja ölbe és a fojtó füst közt viszi tovább.

Pár pere múlva Zelma is látta megjelenni ugyanazon alakot, ki előbb a komornát vitte le. A férfi beugrott az ablakon, de a fojtó füstben tájékozni magát nem tudta, Zelmának szeme bár inkább volt szokva a sötétséghez, nem ismerte fel az alak arevonásait.

— On az a Djebulesku? — szolt lehangoltan, szinte gyanakvólag.

— Galambodi Miklós vagyok — felelt a kérdett.

— Galambodi Miklós! . . . köszönöm . . . köszönöm . . . és a fiatal lány feldokolva a zokogástól, — rátapadt a férfi mellére.

A férfi magához szorította, és megcsókolta homlokát.

— Oh, ne vigyen Galambodi! Égünk el itt ketten, legalább boldogan halok meg kebelén! . . .

— Ott már meghalt az egyik! . . . a másiknak élni kell, ha van igazság az égen! . . .

Azzal vonszolta édes terhét kifelé. Az ablaknál kérié kellett, hogy ölelje meg szorosán, mert karjaira szüksége van. Így érkeztek alá. Galambodi valami édes lázat érzett minden idegében, a lánka puha termetének bódító varázsa az éjeli ruhá szétzilált fodrai közt csaknem közvetlenül érte. Nem tudott válni tőle, mintegy magánkívül ragadta fel ölébe, mikor leérkeztek s szinte rohant vele.

— Hova viszi? — kiáltott utána Radniskzy a tüzfecskendő mellől.

— El innen . . . Oda, ahol örökre szeretni fogják, a mi édes hazánkba. Ha megcsüdtünk, ismét jelentkezem!

Radniskzy alig állhatta meg, hogy ne mondja ki, Isten segitse! . . . Elfogathatta volna, volt embere elég, de nem fogatta el. Mintha érezte volna, mint fog az ő kedves kis felesége felmosolyogni, mikor megtudja, mekkora része van urának a Zelma boldogságában . . .

Djebulesku a füst és gőz közül kivergődve, felismerte az öreg komornát, Dühös volt magára, hogy későn ismerte fel, hureolta ok nélkül ilyen messze, megerőltetve sebzett karját, mellét, izmait. Le is tette azonnal.

Azután pár perere megállott a romoknál. A pusztulás tömkelegében közvetlen előtte még izzó zsaratnok között, szétterelve ott feküdt a hármasszobor. Az össze-vissza hányt vártörmelekből kiválni látszott egy kalapácsforma vasdarab, nyelén e kalapácsnak az izzó vason világosan olvasható volt ez a kilenc betű: *Time minte!*

néhány gyermek, aki evett belőle, napokig heves bél-fájdalmakról panaszkodott és betegenedt. A vizsgálat kiderítette, hogy az édesség üvegcsillánkokkal volt beburkolva, hogy kristályosnak lássék. Meleg-vízben feloldották az édességet, s akkor a szilánkok a víz színén szépen összegyűltek.

+ Lady Osborne ötlete. Lady Osborne néhány nappal ezelőtt elvesztette komornája hanyagságából elvesztette egy kis táskáját, amint a lyoni pályaudvarból bérkocsin hazafelé hajtatott. A veszteség elég jelentékeny, mert a táskában hatvan ezer frankot érő ékszer volt. Lady Osborne éppenséggel nem lett olyan izgatott, mint amennyire ez után a malőr után teljesen joga lett volna. Nem is bocsátotta el a szolgálatból a komornát, hanem így monologizált:

— Az ékszereimet amugy sem kapom vissza, de ennek csak én vagyok az oka! A jövőben azonban semmit sem fogok elveszíteni, mert kitűnő mód van, amivel az illetést megelőzhetem. A komornámnak szigorúan meg ígogom hagyni, hogy az erszényét az ékszeres táskámba tegye. Akkor aztán majd jobban vigyáz.

Ezt a monológot aztán másoknak is elmondta, így jutott el az újságok révén Magyarországra is a híre. És lehet belőle okólni.

+ Régi írárok a Sínai-hegyen. A régi felírások kibetűzése gyakran a meglepőbb eredményre vezet. A Sínai-hegyen sok a felírás a sziklákon. A legtöbb persze modern turistáknak a följegyzése annak az emlékére, hogy ott jártak, de akadnak néha az arkeológusok becsebb felírásokra is. Két tudós foglalkozott nemrégiben ilyenekkel. Az egyik francia, Chermont Ganneau, a másik német, Culling. Néhányról közülük egy szót a monda, hogy a zsidóknak Egyiptomból való kivándorlása idejéből való. A trancia tudós azonban lefordított kettőt a semita nyelvű felírások közül, s szerinte az egyik a 204. vagy 205-ik esztendőből való s üdvkiáltással végződik három császárral: Septimus Severus és két fia, Caracalla és Geta javára. A másik felírás 189-ből való, az arabok pusztító hadjárata idejéből mint ahogy a német tudós állítja. Clermont Ganneau azonban egészen más értelmet ad neki. Ő így fordítja le: „Abban az esztendőben a szegényeknek megadatott a jog a datolyák szedésére.” Ez csakugyan nagy különbség, amelyen alaposan hajba kaphat a két tudós.

+ Elszólás. A feleség: Ugy-e Károly, nálunk sobasem lesznek olyan jelenetek, mint amilyenek szüleink között megesegek.

A férj: Bizonyára nem, édes fiam!

A feleség: A mama is azt mondja, hogy te veled könnyebben el lehet banni, mint a papával.

nak, kiket háromszáz év előtt vetett el Spanyolországból a forradalom, de kik 300 év után is megőrizték a spanyol nyelvet és igen gyakran a spanyol típust is. Egyebet azonban nem is őrzött meg semmit. Legálább Bergernében semmi esetre sem a spanyol szenvedély, sem az akarat-erő, sem a tiltakozás hajlama még kifejlődve nem volt. A zsidók családi életébe is belopózkodott keleti felfogás rendjén férje akaratára vak eszközének látszott. Rongyos és szurtos, mikor férje úgy akarta, fényes és pompás, ha ki kellett öltözni. A tarka élet, melyet eddig folytattak, holt ezt, hol azt követelte meg. Mikor valami vállalatot meg kellett nyerni, kiöltözött az aszszony. Előbb csak a szádát élelmezésénél az őrmestereknek, azután a kapitányoknak és így tovább. Mikor aztán lett egy kis tartalék-tőkéjük s az asszonyi szépség nem segített, kiöltözött a férfi. Pofaszakállal, evikkrel, zsebében duzzadó tárcával verte magának az egérutat egyre magasabbra. A vakmerőség és a cinizmus, az erős meggyőződés, hogy az egész világ vagy romlott, vagy megromlhat, sok bezártnak hitt ajtót nyitott meg előtte. Egy kis rés, amelyen asszonya parfüm-illata befért, vagy selyemruha suhogása nyomot hagyott, elég volt, hogy szélsőre feszített természetével befurakodjék. Egy pár félénken elhelyezett nagy bankó, vagy erszény arany elég volt kapaszkodó lépésnek, hogy hatalomkörébe vonja az alantatosabb hivatalnokai karta, a hatalmassággal szemben fitogtatni tudott befolyásával. Így a besztérezvidéki rongyos kis szatócsból egyre félelmetesebb nagyvállalkozó lett. Rendre bejutott egyik-másik újdonsult nagy ur ismeretségébe. Most éppen Djerbuleskunál látjuk, kit az államminiszter megfelfőzőnek küldött le a besztéreci kerületbe. Djerbulesku ismerte már jól Bergert, széles mederben folyó beszédéből mindig ki tudta venni, ami valamely irányban fontos vagy érdekes.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Kereskedelmi Társaság 6-ikán (hét-
dén) este 6 1/2 órakor a társaság saját helyiségében (Ferenciek-bazára, II. lépcső, I. em. 6. ajtó) ülést tart, amelyen Ráth Zoltán értekezik *A monopól kérdé-
séről.*

Asz Első Leánykiképző Egyesület mint szü-
vetkeztől április hónapban 1015 jutalékrészt írtak be és nászjutalékok fejében 45.340.13 K. fizettek ki. Az 1901. évi január 1-től április 30-ig beírt összes jutalékrészek száma 4444 és a kifizetett nászjutalékok összege 142.822.29 K.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára Buda-
pesten 42.— korona pénzben, 42.60 korona áruban. Bécsben 39.80 korona pénzben, illetve 40.— korona áruban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár-
téri vásári pénztár részvényszerűségi tudósítása.) Fel-
hajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 1005 darab, ma-
gyar tehén 728 darab, szerbiai ökrök 402 darab, szerbiai
tehén 32 db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén —
drb, bivaly 128 drb, bika 159 darab, összesen 2449 drb.
Gazdasági marhák: Igás- és hizlali való ökrök —
darab, fejős tehén 184 darab, igás bivaly — darab,
tinó — darab, bika — darab, íszó — darab. Eladási
árak ezen tudósítás zártáig: vágómarhákért: Ma-
gyar hizott ökrök, legjobb minőségű 60.— K-től 64.—
K-ig, kivételesen 60.— K., 100 kilónként élő suly-
ban, középminőség 52.— K-től 58.— K-ig, silányabb
minőség 46 K-től 50 K-ig. Magyar legelőmarha
jobb minőségű 50 K-től 56.— K-ig, kivételesen —.
K-ig. Silányabb minőségű 42 K-től 48 K-ig. Tarka
hizott ökrök, legjobb minőségű 60 K-től 66.— K-ig,
kivételesen — K-ig, középminőség 52 K-től 58.— K-ig,
silányabb minőség 46 K-től 50 K-ig. Szerb és bosz-
niai ökrök legjobb minőségű 50 K-től 60.— K-ig, ki-
vételesen — K-ig, silányabb minőség 42.— K-től 48.—
K-ig. Bika jobb minőségű 62 K-től 64.— K-ig, ki-
vételesen — K-ig, silányabb minőségű 46.— K-től 50.—
K-ig. Bivaly 32 K-től 44 K-ig, kivételesen —.
K-ig. Magyar tehén 42.— K-től 56.— K-ig, ki-
vételesen 62.— K-ig. Tarka tehén 44.— K-től 56.—
K-ig, kivételesen — K-ig. Mind 100 kilónként
élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök első-
rendű — K-től — K-ig, kivételesen — K-ig
métermázásunkint, — K-től — K-ig páronként,
közép minőségű — K-től — K-ig 100 kilónként
— K-től — K-ig páronként, silányabb minőség —
K-től — K-ig 100 kilónként, — K-től — K-ig pá-
ronként. Hizlali való ökrök fehér 100 kg.-kint —.
K-től — K-ig. Fejőstehén keresztetett színes
140 K-től 220 K-ig darabonként, bonyhádi faj 230
K-től 320 K-ig darabonként, kivételesen — K-től —
K-ig. Igás bivaly — K-től — K-ig páronként.
Mintegy száz darabkal kisebb felhajtás mellett
az árak általában mmázásunkint 1.— koronával emel-
kedtek.

Fejős tehénre az üzlet változatlan; jármos
ökrök nem állott a vásáron.

A legközelebbi országos vásár folyó hó 19. és
20-ikán fog megtartatni.

Borjувásár. 1901. évi május hó 2-ikán. (A
budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényszerű-
ségi tudósítása.) Felhajtás: Belöldi élő borjú 1005 drb, leölt
borjú — db, bécsi borjú — db — db — db, nő-
vendékmárha 57 darab, bárány élő 365 darab, leölt
bárány — darab. Árjegyzések. — Belöldi élő
borjú I. rendű 72—80 l-ig, kivételesen — l-ig,
II. rendű 50—70 l-ig, I. kilónként, leölt borjú
I. r. — l-ig, II. r. — l-ig — l-ig, kivét. —
l. kilónként leonás nélkül. Bécsi leölt borjú —
l-ig. Nüvendék marha — l-ig — l-ig, I. r. 53—57
l-ig, középminőségű 48—51 l-ig, alárendelt 42—44
l-ig, I. kilónként. Bárány élő 6.—15.— k., leölt bárány
— k., kivételesen ár — k-ig páronként.
Az irányzat élénk volt, az árak szilárdak maradtak.
A készlet elogyott. A bárányvásár az idény elmulta
miatt élettelen.

Budapesti serts-konzumvásár. A ferencvárosi
petrólium-akadonál lévő székes-lővárosi serts-kon-
zumvásár árjegyzése 1901. évi május 2. Készlet
761 darab. Erkezett 1000 darab. Összesen 1100 darab.
Eadatott 361 darab. Maradt — darab. Napi árak:
120—180 kilogramm sulyban 83—88 koronáig, 220—
280 kilogramm sulyban 84—90 koronáig, 320—380
kigr. sulyban 84—90 K-ig. Öreg nehéz páronként
400—500 kilós 70—82 koronáig. Malac — kgrig
50.— korona. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, május 2.

A buzaüzlet ma kedvező hangulatban nyíltott
meg. A kínálat mérsékelt volt és az eladott 30.000
métermáza változatlanul tartott áron került eladásra.
Egyéb gabonaműveken mérsékelt volt a forga-
lom árváltozások nélkül.

Eladatott:

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 79.2 k. 8 K. 10 f.
100 mm. 79.5 k. 8 K. 80 f., 300 mm. 79 k. 7 K. 90 f.,
100 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 77.5 k. 7
K. 85 f., 100 mm. 77.8 k. 8 K. 90 f., 200 mm. 77
k. 7 K. 92 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 92 1/2 f.,
150 mm. 77 k. 7 K. 90 f., 150 mm. 76.5 k. 7 K.
87 1/2 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 75 f.

Pestvidéki: 200 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm.
77 k. 7 K. 80 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 150
mm. 77 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f.,
100 mm. 77 k. 7 K. 75 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 72 1/2
f., 100 mm. 76.5 k. 7 K. 60 f., 2650 mm. 75.5 k. 7
K. 82 1/2 f., 100 mm. 77.5 k. 7 K. 60 f., 100 mm.
75.5 k. 7 K. 60 f.

Makói: 3400 mm. 78 k. 8 K. 10 f.

M-Turi: 600 mm. 79 k. 8 K. 10 f.
D-Adonyi: 1500 mm. 76.5 k. 8 K.
Palánka: 1500 mm. 75.8 k. 7 K. 62 1/2 fillér.
Bihari: 100 mm. 76.5 k. 7 K. 60 f.
Bácskai: 800 mm. 74.2 k. 7 K. 59 f.
Bánsági: 3400 mm. 75.5 k. 7 K. 55 f., 1200 mm.
75.5 k. 7 K. 65 f.
Dunai: 3300 mm. 75.2 k. 7 K. 57 1/2 f.
Cservenkai: 100 mm. 74.5 k. 7 K. 70 f.
D-Földvár: 3200 mm. 74.6 k. 7 K. 70 f.
H-M-Vásárhelyi: 1000 mm. 77 k. 7 K. 91 1/2 f.
Lökősházai: 1200 mm. 78 k. 8 K. 02 1/2 f.
Mind három hónapra.
Zab: 200 mm. 6 K. 95 f., 250 mm. 7 K. 55 f.
Rozs: 600 mm. 7 K. 62 1/2 f., 200 mm. 7 K. 55
fillér.

Tengeri: 100 mm. 5 K. 20 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru-
és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 50
kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és
kilogrammonként.

B u z a	Kilós	50 kilogramm ára		Kilós	50 kilogramm ára	
		K-től	K-ig		K-től	K-ig
Tiszavideki	0	76	7.65	7.75	80	8.05
"	"	77	7.75	7.85	81	8.15
"	"	78	7.85	7.95	82	8.25
"	"	79	7.95	8.05	83	8.35
Fejőrmegyei	"	76	7.65	7.75	80	7.95
"	"	77	7.75	7.85	81	8.05
"	"	78	7.85	7.95	82	8.15
"	"	79	7.95	8.05	83	8.25
Pestvidéki	"	76	7.65	7.75	80	7.95
"	"	77	7.75	7.85	81	8.05
"	"	78	7.85	7.95	82	8.15
"	"	79	7.95	8.05	83	8.25
Bánsági	"	76	7.65	7.75	80	7.95
"	"	77	7.75	7.85	81	8.05
"	"	78	7.85	7.95	82	8.15
"	"	79	7.95	8.05	83	8.25
Bácskai	"	76	7.65	7.75	80	7.95
"	"	77	7.75	7.85	81	8.05
"	"	78	7.85	7.95	82	8.15
"	"	79	7.95	8.05	83	8.25

Egyéb gabonaművek		Kilós		50 kilogramm ára	
				K-től	K-ig
Rozs	uj elsőrendű	70—72	7.50	7.61	
	másodrendű		7.40	7.50	
Arpa	takarmány	60—62	6.35	6.45	
	égetni való	62—64	6.45	6.55	
	szőlőszere való	64—66	6.55	6.65	
Zab	uj elsőrendű	30—41	6.60	6.70	
Tengeri	bánsági		6.35	6.40	
	mánsági		6.35	6.40	
Répece	uj elsőrendű		6.35	6.40	
	bánsági		6.35	6.40	
Kóles			6.10	6.20	

A határidőüzlet folyamán a következő kőlések
váltak:

Buza májusra . . . 7.58—7.57—7.56—7.55—7.54
Buza októberre . . . 7.72—7.73—7.71—7.70—7.69
Rozs októberre . . . 6.73—6.74—6.72—6.70
Zab októberre . . . 5.59
Tengeri májusra . . . 5.32—5.33—5.31
Tengeri júliusra . . . 5.39—5.40—5.39

**Déli egy órakor a következő záróárakat állapi-
tották meg hivatalosan a tőzsdén:**

Buza májusra . . . 7.53 pénz 7.54 áru
Buza októberre . . . 7.68 " 7.69
Rozs októberre . . . 6.73 " 6.74
Zab októberre . . . 5.58 " 5.59
Tengeri májusra . . . 5.28 " 5.29
Tengeri júliusra . . . 5.37 " 5.39
Répece augusztusra . . . 13.40 " 13.50

Delután fél 5 órakor zárul:

Buza májusra . . . 7.52—7.53
Buza 1901. októberre . . . 7.67—7.68
Rozs októberre . . . 6.78—6.79
Zab októberre . . . 5.56—5.58
Tengeri májusra . . . 5.28—5.29
Tengeri júliusra . . . 5.36—5.37
Répece augusztusra . . . 13.40—13.50

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde tartott irányzatban indult. A
forgalom igen mérsékelt volt. Előnyben csak az Állam-
vasutak részesültek, melyek fedezések alapján 1—2
koronával javultak.

A zárlat kedvező volt.

A helyi piac el volt hanyagolva.

A déli tőzsde csekély üzlet mellett gyengébb lett
s gyengébben zárult.

A helyi- és járadékpiac csendes.

Valuták és ércváltók változatlanok.

Az előtőzsde javult.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény —.—.—.
Osztrák hitelrészvény 687.75—690.25. Államvasuti rész-
vény 693.—690.—. Jelzálogbank 446.50.—.—. Riga-
múranyai vasműrészvény —.—.—. Déli vasut 97.50
korona.

A déli tőzsde gyengébb.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 692.50—693.—.
Osztrák hitelrészvény 687.75—690.—. Államvasuti rész-
vény 693.75—694.50. Leszámlító bank 442.—.—.
Rimamurányi vasműrészvény —.—.—. Déli vasut
97.50—98.25. Közüti vasut 577.—580.— korona.

Forgalomban került: Osztrák-Magyar Bank 16.75—
16.80. Union bank 561.—563.—. Salgótarjáni rész-
vénytársaság 597.—600.—. Adria 454.—453.—.
Városi vasut —.—.—. Dunagőzhajózási részvény
845.—850.— korona.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 687.75. Magyar hitelrész-
vény 693.—. Leszámlító bank részvény 442.50.
Rimamurányi vasműrészvény 503.—. Osztrák-Magyar
államvasut 693.—. Közüti vasut részvény 679.—.
Városi villamos vasut részvény 304.— korona.

Rendkívüli

eddig még sehol sem tapasztalt szerencse

Bihari Ede

főelárusítónál.

A most befejezett sorsjátékban szerencsés főarudám útján ismét a 18445 % számra a

200,000 kor.

főnyeremény fizetett ki.

Az osztálysorsjáték rövid fennállása óta számos 10,000, 5000 és 2000 koronás nyereményeken kívül a következő főnyereményeket fizettem ki:

600,000 kor.

a 69686 % számra,

600,000 kor.

a 28718 % számra,

200,000 kor.

a 18445 % számra,

80,000 kor.

a 69691 % számra,

60,000 kor.

a 28772 % számra,

A május 22 és 23-ki I. osztály huzásához

1/1 sorsjegy 12.— kor. 1/2 sorsjegy 6.— kor.
1/4 sorsjegy 3.— kor. 1/8 sorsjegy 1.50 kor.

Eredeti sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldök.

Bihari Ede

Budapest, IV., Városház-utca 14.

Nagy számválaszték üzlethelyiségemben:

Károly-körút 28. (Központi városház) a Király-utczával szemben.

B E I F E L D B A N K H Á Z B U D A P E S T,

Károly körút 1 szám.

Alapított 1874-ben

Rendeljük a legrégibb budapesti bankháznál!

Az ezen hirdetésben közölt sorsjegyek bankházamban legelőször az országos postautóványon való előleges beküldése mellett kaphatók!
Árak: 1/1 sorsjegy 23 korona, 1/2 sorsjegy 12 korona, 1/4 sorsjegy 6 korona, 1/8 sorsjegy 3 korona!
Főnyeremény 13 millió 160,000 korona! Huzás már május 22-én.

Levélboríték-ujdonság!

A nagy. kir. szab. levélvédőboríték-gyár.

(Keleti szabadalma)

Budapest, VI. Eötvös-utca 20.

Szíves figyelmébe ajánlja szabadalmazott borítékait minden nagyságban, minőségben és minden alakban, úgy a közönséges, valamint a legelőgátsabb kivitelben. Ismét előrusítók előnyben részesülnek. Képviselek minden nagyobb városban felvetetnek.

A levélvédőborítékaink előnye a következők:

Kényelmes és gyors felbontása és vagy olló nélkül, az átlukasztott esik lezárítása által, az azon át nem csuszható levél és melléklete sérülésének kizárásával.

A levél kifosztása — a szabadalmazott borítékunk szerkezete és ragasztása által — lehetetlen.

A postabélyeg — melynek kelte peres esetben mint bizonyíték gyakran szükséges — sérületlen marad.

Mind eme előnyök mellett az árakra nézve a közönséges levélborítékok áránál versenyeztünk.

Uj gyógymód Kataphorese Uj gyógymód

IDEG ÉS NEMI

BETEGSÉGEK.

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. MITZGER

kiváló gyógyhatásairól ellismert intézet

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.

Tavaszi és nyári évad 1901.

Valódi brünni szövetek

Egy 3-10 méter 2.75, 3.70 4.80 frt jó valódi hosszú szelvény, eleges és 6.90 frt jobb 7.25 frt finom 8.65 frt legfinomabb 10.— frt legeslegfinomabb

Egy szelvényt szalon-öltönyhöz 10.— frtért, valamint felöltő-szövetet, turista-ident, legfinomabb kamarnokat szállít gyári áron a legjobb hírnevűnek és szolidnak elismert posztó gyáraknál.

Siegel-Imhof Brünneben.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánarvák, a szövetek közvetlenül a fenti cégűti a gyár székhelyén megrendeli, előnyei jelenlétének.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánarvák, a szövetek közvetlenül a fenti cégűti a gyár székhelyén megrendeli, előnyei jelenlétének.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánarvák, a szövetek közvetlenül a fenti cégűti a gyár székhelyén megrendeli, előnyei jelenlétének.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánarvák, a szövetek közvetlenül a fenti cégűti a gyár székhelyén megrendeli, előnyei jelenlétének.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánarvák, a szövetek közvetlenül a fenti cégűti a gyár székhelyén megrendeli, előnyei jelenlétének.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánarvák, a szövetek közvetlenül a fenti cégűti a gyár székhelyén megrendeli, előnyei jelenlétének.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánarvák, a szövetek közvetlenül a fenti cégűti a gyár székhelyén megrendeli, előnyei jelenlétének.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánarvák, a szövetek közvetlenül a fenti cégűti a gyár székhelyén megrendeli, előnyei jelenlétének.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánarvák, a szövetek közvetlenül a fenti cégűti a gyár székhelyén megrendeli, előnyei jelenlétének.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánarvák, a szövetek közvetlenül a fenti cégűti a gyár székhelyén megrendeli, előnyei jelenlétének.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánarvák, a szövetek közvetlenül a fenti cégűti a gyár székhelyén megrendeli, előnyei jelenlétének.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánarvák, a szövetek közvetlenül a fenti cégűti a gyár székhelyén megrendeli, előnyei jelenlétének.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánarvák, a szövetek közvetlenül a fenti cégűti a gyár székhelyén megrendeli, előnyei jelenlétének.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánarvák, a szövetek közvetlenül a fenti cégűti a gyár székhelyén megrendeli, előnyei jelenlétének.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

Elégedetlenség lehetetlen!

Meg nem felelőért a pénz kifogás nélkül visszaadatik.
Havelok gallériával 9 frt, Felöltő 9 frt, Loden-öltöny 15 frt (mindezt tiszta gyapjából). Rothberger Jakab szász és kir. udvari ruhaszállító, Budapest, IV. Váci-utca 6. szám.

BUTOR részletfizetésre!

Állami városi tisztviselők, katonatisztek, egyháziak, valamint más hitelképes egyének kedvező feltételek mellett kapnak kárpító gyártmányu asztalos- és kárpítózt butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em.

Arjegyzéket 35 kr. levéljegyzékkel ellenbérmentve küld fennüti cég B. osztályn.

Dr. Lengiel nyirfabalzsam

kir. szab. Széchenyi. Már magában véve azon növényi nedv, mely a nyirfából kifolyik, ha annak törését megfúrjuk, emberemlékezet óta mint a legkiválóbb szépfőszert volt ismeretes, ha azonban ezen nedv, a foltaló utasításai szerint balzsammá alakították át, csak akkor nyer ugyasólván csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arcot vagy más bőrrészeket, már másnap csaknem észrevétlenül pikkelyek válnak le a bőrről, a mely czízált fehérré és gyöngyözdé válik. Ezen balzsam kisimítja az arcon a ráncokat és himlőhelyeket, ifjú arcot, a bőrtel fehérré, gyöngyözdé és üdöszet kölcsönöz; a legrovidebb idő alatt eltávolítja a szőrt, májfoltot és anyajegyeket, orrvérseget, bőrrákot s a bőr minden más egyéb tisztátalanását. Ára egy korsónak használati utasítással 3 korona. Kapható minden jobb gyógyszerháznál.

A nyirfabalzsam által kiváltott bőr károsodására ajánlatos ezzel egyidejűleg a Dr. Lengiel-féle

OPO-KRÉMET használni. Egy tégely 1 korona 20 fillér.

A Dr. Lengiel-féle Benzoe-szappan higiénikus szappan, mely a bőr: enyhévé és fehérré teszi és hivatal van a balzsam jó hatásai fokozni. Egy darab ára 1 korona 20 fillér.

Főraktár Magyarországi részére

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1901. május hó 3-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. május hó 3-án.

Folt, a mely tisztít.

Dráma 4 felvonásban. Irtá: Echegaray J. A. spanyol eredetiből fordította Pathy Károly.

Személyek:

Mathilde Márkus Dolores Meszlényi
Enriqueta Maróthy Fernando Mihályi
Concepcion Szacsayné Don Justo Szacsay
Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. május hó 3-án.

A Berliner Theater előadása:

A két Leonora.

Vígjáték 4 felvonásban. Irtá Dr. Lindau Pál.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedésében Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-út 42. sz. a, valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. május hó 3-án.

Ocskay brigadéros.

Színmű prólogussal, 4 felv. Irtá Herczeg Ferenc.

Személyek:

Ocskay László Fenyvesi Dili Kalmár P.
Tisza Ilona Csillag A. palóc Rónaszéki
Tisza Jutka Pécsi P. Szörényi Gál
Pyber Hegedűs Tarcis Bihari
Ozöröczy Kazaliczky Ocskay Sándor Tapolczai
Jávorka Góth Königsberg Balassa
Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. május hó 3-án.

Blaha Lujza asszony mint vendég.

A gyimesi vadvirág.

Az 1000 frtos díjjal jutalmazott népszínmű 3 felvonásban. Irtá Géczy István.

Személyek:

Balánka János Horváth Magdolna Blaha L.
A felesége Deliné Plébános Deli
Imre Kiss M. Törpe Csura Szabó A.
Mária Kápolnai Osztráné Izsóné
Fébiáné Siposné Marci Ujvári
Gyurka Vidor Bigyó Tollagi
Rab-Prezmer Szerdahelyi Bigyóné Boránd H.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Péntek, 1901. május hó 3-án.

A tánc.

Irtá: Pekár Gyula. Zenéjét feldolgozta: Kern Aurél.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

KISFALUDY-SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. május hó 3-án.

Jógaász-szerelmek.

Fővárosi életkép 3 felvonásban, dalokkal és táncokkal.
Irtá Szalai József.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

Somossy-Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor. Kezdeté 8-kor.
Rövid vendéglátók! Rövid vendéglátók!

Martin Pál

Berlini Secessiós Varietével,
Wolzogen Ernő

„Ueberbrettl“ műsorával.
A művészeti személyzet csak az elsőrangú berlini színpadoktól valók.

MŰSOR:

„Der lustige Ehemann“ és „Die Haselnuss“
címmű (A. Tanz-Reiter) Wolzogen Ernő
Chansonjai.

„Der Bär“ Grotches Tschehof Antaltól.
„Regiecollegium és Parkettreihe“ (színpadi boházatok) Reinhardt Mikától.
Recitáció magyar és német költeményekből, árnyéklátékok stb. stb.

Jegyek elővételben kaphatók Weisz A. nagytűzsdéjében, Károly-körút 20., Tózsde Andrássy-út 26. és 38. sz. alatt ugyint a Somossy Mulató pénztáránál.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
Szombat	Endreás Johanna	Hoffmann meséi	Pénzt vagy életet!	Kisasszony feleségem	Erőnkön felül
d. u. Vasárnap este	Az ember tragédiája	Farsang utolja	Az arany kakas	Náni	Erőnkön felül
		Sevillai borbély	Ocskay brigadéros	Kisasszony feleségem	

FOLIES CAPRICE.

Ma:

Die Familie Bernstein in Ostende.

Irtá: CAPRICE.

Ezt megelőzi:

Bocsikai traktéros.

És

Der schöne Ulrich.

Cigányzene reggeli 5 óráig a pompás képevel disztve.

Bankházunkat azon nagy megtiszteltetés és kitüntetés kegy érte, hogy 6 Fensége

Ferencz Ferdinánd trónörökös

osztálysorsjegyet vásárolt nálunk. Ebből látható, hogy még legmagasabb helyen is máltányolják az osztálysorsjáték előnyeit és bankházunk szolid és pontos kiszolgálását.

Huzás már május 22. és 23-án.

Sorsjegyek ára:

egész	fél	negyed	nyolcad
kor. 12.—	6.—	3.—	1.50

A legtöbb főnyereményt nálunk nyerték.

Hecht Bankház

Budapest, Ferenciek-tere 6.

Asztalos és kárpitos

BUTOROK

egyes darabok és egész berendezések kizárólag saját, szolid gyártmányok.

Készpénz és részletfizetésre

GLÜCK JOZSEF-cégnél

Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. sz.
Arjegyűk 50 hiller beküldése ellen bérmentve.

Képes levelező-lapok

a legkedveltebb budapesti

színésznők

brom-ezüst kivitelű arc-képevel disztve.

Páratlan szép gyűjtemény.

Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 dírtól tartalmaz, ára bérmentes ajánlott küldéssel 1 ft 80 kr. (3 K. 80 fl.).

Az összeg beküldése után küldi

„Budapesti Napló“

kiadóhivatala

József-körút 18. sz.

Aki mind a négy sorozatot egyszerre hozatja, az 48 helyett 62 képet kap.

A.)

Ábrányiné W. Margit

Blaha Lujza

Felekiné M. Flóra

Gazsi Mariska

Gombaszögi Margit

Jaszai Mari

Küry Klára

Liget J. Juliska

Szoyer Ilonka

Vasquez M. grófné

Vizvári Mariska

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

Szekely Irén.

„Siófok“ Balatonfürdő

Megnyitás május 25-én.

Budapesttől 2 1/2 órányira a déli vasút mentén. Legalkalmasabb nyaralási és kirándulási hely. Olcsó menettérti jegyek május–szeptemberre. Magosan feltöltött terület, ment minden süppedéstől. Kétféle ivóvíz (vízvezeték). Villámvilágítás. Pompás fürdő fel-séges idegedező hullámvérssel. Helyközi és helyi telefonösszeköttetés. Előidéjny június hó, a szobáknál 40% engedménnyel. Szállodal szobákra rendeltet elfogad és felülglóstitással és ajánlatokkal készségesen szolgál a

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

„Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

APRÓ HIRDETÉSEK

Lévelebeli tudakozódásra ingyen adunk felelősséget, csak a választás srókságes bélveszt kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.